

บทที่ 6

แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชน

6.1 กรอบความคิด

จากการศึกษารถึงทฤษฎีและแนวความคิดของการพัฒนาความหมายและหลักของการวางแผนองค์ประกอบ กระบวนการและวิธีการวางแผน ทั้งในลักษณะโดยทั่วไป และในลักษณะของการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนดัง ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 สามารถสรุปแนวความคิดในการกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนของเทศบาลเมืองนนทบุรี อันเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการศึกษาได้ดังนี้

การพัฒนาพื้นที่ชุมชนของเทศบาลเมืองนนทบุรี ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในชุมชนและปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ภายใต้เงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา ปัจจัยและเงื่อนไขดังกล่าวจะครอบคลุมทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง

การศึกษาเพื่อวางแผนการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเทศบาลเมืองนนทบุรีนี้ เป็นการศึกษเบื้องต้นเพื่อเสนอแนวทางการวางแผนพัฒนาฯ ซึ่งได้กระทำภายใต้เงื่อนไขและขีดจำกัดหลายประการ อย่างไรก็ตามในการศึกษานี้ ได้กำหนดแนวความคิดในเชิงวิชาการ แนวความคิดในเชิงปฏิบัติ และแนวความคิดในการศึกษาเพื่อกำหนด (แนวทาง) แผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนดังกล่าว ดังต่อไปนี้

6.1.1 แนวความคิดในเชิงวิชาการ

6.1.1.1 ชุมชนเทศบาลเมืองนนทบุรีที่ศึกษา เป็นชุมชน ในเขตอิทธิพลที่ใกล้ชิดของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีนโยบายในระดับภาค กำหนดให้เป็นชุมชนที่มีบทบาท-หน้าที่ที่ชัดเจน ในขณะที่เดียวกับบทบาท-หน้าที่ ที่เกิดจากสถานะภาพของชุมชนและแนวโน้มความเจริญในระดับจังหวัด ก็เป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ และในการวางแผนจำเป็นต้องประสานแนวทางและมาตรการต่าง ๆ ทั้งสองระดับเข้าด้วยกัน เพื่อให้การพัฒนา-แก้ปัญหา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

6.1.1.2 การวางแผนพัฒนา^{นี้} จะมุ่งเน้นประสานการพัฒนา-ปรับปรุง บริการโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและเสริมสร้างการ ประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ อันถือเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของหน่วยงานในภาครัฐบาลและ ท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันก็จะพยายามส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือจากภาคเอกชน และประชาชน ในการดำเนินงานดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อลดบทบาทและภาระการดำเนินงานของภาครัฐบาลและท้อง ถิ่นลง

6.1.1.3 การวางแผนพัฒนา^{นี้} ยึดถือหลักการเสริมสร้างความยุติธรรมทาง เศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้การดำรงชีวิตของประชากรภายในชุมชนเมืองแห่งนี้ดำเนินไปอย่าง ปรกติสุข

6.1.1.4 การวางแผนพัฒนา^{นี้} มุ่งเน้นและส่งเสริมการพึ่งตนเองของประชาชน ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาชุมชนต่อไปในอนาคต

6.1.2 แนวความคิดในเชิงปฏิบัติ

แนวความคิดในขั้นนี้ หมายถึง แนวปฏิบัติหรือกลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อให้แผน พัฒนาหรือแนวทางของแผนพัฒนาที่เป็นผลจากการศึกษา และได้เสนอไว้ก่อนสามารถนำไปปฏิบัติได้ อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่มีอยู่ แนวความคิดดังกล่าวมีดังนี้

6.1.2.1 การใช้มาตรการผังเมืองเป็นหลักในการดำเนินงาน การใช้ มาตรการทางผังเมืองมีวัตถุประสงค์เพื่อการวางแผนและวางผัง ชี้นำ ส่งเสริม และควบคุมให้ การขยายตัวของชุมชนเจริญเติบโตต่อไปอย่างมีระเบียบ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาที่ได้ วิเคราะห์กำหนดขึ้น ทั้งนี้โดยใช้กลยุทธ์ประสานการจัด ระเบียบที่ดิน การกำหนดโครงข่ายการ คมนาคม-ขนส่ง และบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการพื้นฐาน ให้มีอิทธิพลชักนำให้การขยาย ตัวของชุมชนไปในทิศทางที่เหมาะสม

6.1.2.2 การกำหนดพื้นที่เป้าหมายและวาระในการพัฒนา การกำหนดพื้นที่ เป้าหมายและวาระในการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ใช้ที่ดิน การคมนาคม-ขนส่ง และการ บริการพื้นฐานโดยให้มีการประสานสอดคล้องกัน จะมีส่วนสำคัญให้การขยายตัวของชุมชนเป็น ไป ตามลำดับขั้นที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณของ ท้องถิ่นที่มีอยู่ค่อนข้างจำกัด

6.1.2.3 การจำแนกบทบาทในการพัฒนาและการให้บริการพื้นฐาน การดำเนินงานพัฒนาและการให้บริการพื้นฐานแก่ชุมชนภายในระบบและลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้น ถือเป็นภาระหน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐบาลต่าง ๆ ที่จะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อความต้องการ ดังนั้น การส่งเสริม-กระตุ้นให้ภาคเอกชนรวมทั้งประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ทั้งนี้จะกระทำได้โดยการจำแนกประเภทของการพัฒนาและการให้บริการพื้นฐานที่เหมาะสมแก่การเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว กระตุ้น-ส่งเสริม โดยใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการระดมทุน การลงทุน และการจัดการโดยภาคเอกชน

6.1.2.4 การใช้มาตรการที่จำเป็น การดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการพัฒนา ตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้จะต้องอาศัยมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อควบคุม-ส่งเสริมให้การพัฒนาและการขยายตัวของชุมชนเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ มาตรการที่สำคัญได้แก่ มาตรการทางผังเมือง มาตรการภาษี มาตรการทางการจัดการการลงทุน และมาตรการทางกฎหมายอื่น ๆ

6.1.3 กรอบและแนวทางการกำหนดแผนพัฒนาพื้นที่เทศบาลเมืองนนทบุรี

6.1.3.1 วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาฯ เป็นการศึกษาเบื้องต้นเพื่อกำหนดกรอบและแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนสำหรับองค์กรเทศบาล หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป ได้ใช้เป็นเครื่องมือและแนวปฏิบัติให้สามารถดำเนินการได้อย่างสอดคล้องต้องกัน

6.1.3.2 องค์ประกอบหลักของแนวทางแผนพัฒนาฯ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดองค์ประกอบของแผนพัฒนาฯ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการพัฒนาพื้นที่ชุมชนในระยะยาว
2. วัตถุประสงค์และแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนโดยรวม
3. แนวทางในการพัฒนาพื้นที่เป้าหมายและบริการพื้นฐานโดยจำแนกตามลำดับวาระในการพัฒนา
4. แผนงานและโครงการที่สำคัญ
5. มาตรการและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

6.1.3.3 ขั้นตอนในการกำหนดแผนพัฒนาฯ ในการกำหนดแผนพัฒนาฯ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังแสดงในแผนภูมิที่ 6.1

6.2 จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนโดยรวม

6.2.1 จุดมุ่งหมายของการพัฒนาฯ ในระยะยาว

จากการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาของชุมชน กรอบนโยบายหลักในการพัฒนาชุมชนของแผนพัฒนาในระดับชาติ ระดับภาคกรุงเทพมหานคร-ปริมณฑล และแผนพัฒนาในระดับจังหวัดดังกล่าวมาแล้วในบทที่ 5 สามารถนำมาวิเคราะห์ร่วมกันกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายของการพัฒนาฯในระยะยาว โดยมีเนื้อหาสำคัญกำหนดบทบาท-หน้าที่ของชุมชน คุณลักษณะทางกายภาพ-บริการพื้นฐานของชุมชน จุดมุ่งหมายทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและสิ่งพึงประสงค์ในด้านองค์กรและการจัดการของชุมชนแห่งนี้ ดังได้แสดงในตารางที่ 6.1

6.2.2 วัตถุประสงค์และแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนโดยรวม

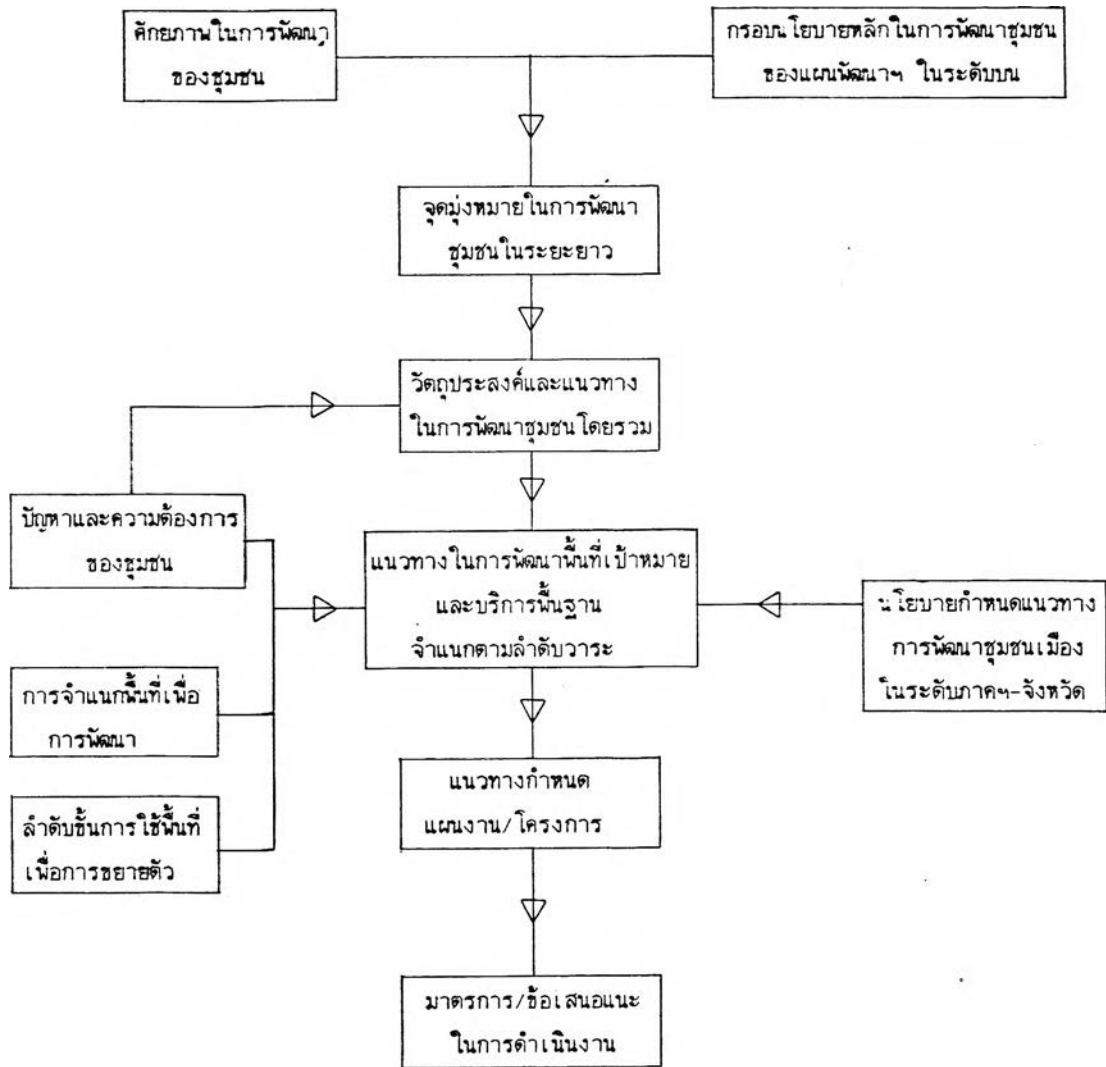
เพื่อตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของการพัฒนาฯ ในระยะยาว จึงได้วิเคราะห์และกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนโดยรวมไว้ 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

1. การขยายตัวของชุมชนและการใช้ที่ดิน
2. ระบบการคมนาคม-ขนส่ง
3. ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมของชุมชน
4. ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชน
5. ฐานทางเศรษฐกิจของชุมชน
6. การบริหารและการจัดการในการให้บริการและการพัฒนาชุมชน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาดังกล่าว จึงได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนโดยรวมไว้ 7 แนวทางสำคัญ ประกอบด้วย

1. จัดระเบียบการใช้ที่ดินและการขยายตัวของชุมชน
2. พัฒนาปรับปรุงโครงข่ายและระบบคมนาคม-ขนส่ง
3. ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนแออัดและสภาพแวดล้อม
4. พัฒนาระบบบริการสาธารณสุข สาธารณูปการและบริการพื้นฐานสังคม
5. พัฒนาและส่งเสริมการประกอบอาชีพและรายได้ของประชาชน

แผนภูมิที่ 6.1 ขั้นตอนในการกำหนดแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนเทศบาลเมืองนนทบุรี

ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์

ตารางที่ 6.1 ความเชื่อมโยงระหว่างศักยภาพ กรอบนโยบายหลักและจุดมุ่งหมายในการพัฒนาในระยะยาวของชุมชนเทศบาลเมืองนนทบุรี

ศักยภาพของชุมชน ⁽¹⁾	กรอบนโยบายหลักในการพัฒนาของแผนในระดับบน ⁽²⁾	จุดมุ่งหมายในการพัฒนาในระยะยาวของชุมชน ⁽³⁾
<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นชุมชนอยู่อาศัยที่สำคัญแห่งหนึ่งในเขตปริมณฑล ที่ติดต่อเชื่อมโยงทางการคมนาคม-ขนส่งกับ กรุงเทพมหานครอย่างใกล้ชิดและสามารถติดต่อกับชุมชนสำคัญอื่น ๆ ในเขตปริมณฑลได้สะดวก 2. มีบทบาทเป็นศูนย์กลางชุมชนของจังหวัด ในด้านธุรกิจ-การเงิน การค้า-บริการ การคมนาคม-ขนส่ง การบริหาร-ปกครอง 3. เป็นชุมชนที่มีความสมบูรณ์พอควร ในด้าน บริการ โครงสร้างพื้นฐาน ทางเศรษฐกิจ-สังคม เหมาะสมแก่ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีบทบาทเป็นชุมชนอยู่อาศัยหลักใน เขตปริมณฑล 2. มีบทบาทและความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานคร โดยเป็นแหล่งรองรับประชากรและกิจกรรมทาง เศรษฐกิจ-สังคม ที่กระจายออกมาจากกรุงเทพมหานคร 3. ส่งเสริมและให้พัฒนาตามแนวโน้มความเจริญโดยมี บทบาท-หน้าที่ เป็นศูนย์กลางการบริหาร ปกครอง การค้า-บริการ 4. ให้เป็นชุมชนที่มีความสมบูรณ์ พึ่งตัวเองได้ โดยการพัฒนา <ul style="list-style-type: none"> - เสริมสร้างปรับปรุงบริการพื้นฐานในเขตเมือง - เสริมสร้างฐาน เศรษฐกิจและการจ้างงาน - ปรับปรุงองค์กร การบริหารและการจัดการ โดยเฉพาะด้านการระดมทุน-ลงทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาและส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาท- หน้าที่เป็น <ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนอยู่อาศัยที่สมบูรณ์ มีสภาพแวดล้อมที่ดี ที่สำคัญของจังหวัดและของเขตปริมณฑล - ศูนย์การคมนาคม-ขนส่งของจังหวัด สามารถเชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลได้โดยสะดวก - ศูนย์ธุรกิจ-การเงิน การค้า-บริการ ของจังหวัด ให้บริการแก่การผลิตด้าน อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการอยู่อาศัย - ศูนย์การบริหาร-ปกครองของจังหวัด 2. ให้เป็นชุมชนที่มีความสมบูรณ์ มีสภาพแวดล้อมที่ดีและมีบริการ โครงสร้างพื้นฐานทั้ง ด้านสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ เศรษฐกิจ-สังคม อย่างเพียงพอ แก่การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและดำรงชีวิตอยู่ของประชาชนอย่างมีคุณภาพ 3. ให้เป็นชุมชนที่มีองค์กรและการจัดการที่สามารถให้การบริการและพัฒนาชุมชน ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ภาค เอกชนและประชาชนได้ เข้ามามีบทบาท และส่วนร่วมในการดำเนินงานดังกล่าว

ที่มา : (1) จากการศึกษา ข้อที่ 5.5

(2) จากการศึกษา ข้อที่ 3.2.5 และ การสรุปประเด็นนโยบายของแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ในข้อที่ 5.4 และตารางที่ 5.8

(3) จากการศึกษาวิเคราะห์

ตารางที่ 6.2 วัตถุประสงค์และแนวทาง ในการพัฒนาชุมชนโดยรวม

วัตถุประสงค์ในการพัฒนาชุมชน	แนวทาง (หลัก) ในการพัฒนาชุมชนโดยรวม
<p>1. ส่งเสริมและควบคุมให้ชุมชนมีการระดมทุน ตามแนวทาง-ขั้นตอนที่เหมาะสม และมีการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนี้ ให้ความสอดคล้องกับบทบาท-หน้าที่ของชุมชน ซึ่งได้กำหนดให้ เป็นชุมชนอยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีและเป็นศูนย์กลางของจังหวัดทั้ง ในด้านธุรกิจ-การเงิน การค้า-บริการ การบริหาร-ปกครอง และคมนาคม-ขนส่ง</p>	<p>o จัดระเบียบการใช้ที่ดินและการอยู่อาศัยของชุมชน โดยการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดบทบาท-การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ วางการพัฒนาและกรอบการประสานการพัฒนาคมนาคม-ขนส่ง และบริการสาธารณูปโภค - ส่งเสริมให้มีการตั้งสำนักงานเมืองรวมและผังเฉพาะ เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนา - ส่งเสริมและควบคุมให้มีการปฏิบัติตามผังและแผนการอยู่อาศัยของเมือง - อนุรักษ์และส่งเสริมพื้นที่เกษตรกรรมประเภทสวนผลไม้ให้คงสภาพอยู่ได้ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชน
<p>2. ส่งเสริมและจัดให้มีระบบการคมนาคม-ขนส่ง ที่สะดวกเหมาะสม และมีประสิทธิภาพเพียงพอ เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน และกิจกรรมที่เกิดขึ้น ทั้งในระดับชุมชนและพื้นที่ในเขตอิทธิพลโดยรวม</p>	<p>o พัฒนาปรับปรุงโครงข่ายและระบบคมนาคม-ขนส่ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการก่อสร้างโครงข่ายถนนสายหลักสายรองให้สมบูรณ์ - สนับสนุนและปรับปรุงคุณภาพถนน-ซอยให้เหมาะสมและถาวร - ส่งเสริมและปรับปรุงระบบการขนส่งคนโดยสารสาธารณะทั้งทางบกและทางน้ำ - ปรับปรุงแก้ไขปัญหาการจราจรติดขัด โดยเฉพาะในย่านธุรกิจและชุมชนหนาแน่น
<p>3. ส่งเสริมให้ชุมชนที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม</p>	<p>o ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัยและชุมชนแออัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนและดูแลการพัฒนาที่อยู่อาศัยของภาคเอกชน - ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่มีสภาพเสื่อมโทรม โดยเฉพาะชุมชนตามริมแม่น้ำลำคลองและชุมชนบ้านเช่า - ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนแออัดที่มีสภาพเสื่อมโทรมและควบคุมการขยายตัวและการเกิดของชุมชนแออัดแห่งใหม่
<p>4. ยกระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ให้ได้รับบริการสาธารณสุขมูลฐาน-สาธารณสุขการพื้นฐานอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ</p>	<p>o พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขมูลฐาน สาธารณูปการ และบริการพื้นฐานสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาและปรับปรุงระบบสุขาภิบาลชุมชนและระบบระบายน้ำ-ป้องกันน้ำท่วม - ปรับปรุงบริการ การจัดเก็บขยะ-มูลฝอย และระบบการกำจัดขยะ - ปรับปรุงและขยายบริการประปา ทั้งในด้านพื้นที่บริการและประสิทธิภาพในการจ่ายน้ำ - ปรับปรุงบริการไฟฟ้า โดยเฉพาะ ไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะ - ปรับปรุงขยาย บริการโทรศัพท์วิทยุเมืองพอ - ปรับปรุงประสิทธิภาพบริการการศึกษาในด้านการศึกษานอกระบบ - ปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณสุข ในด้านการเพิ่มบุคลากรทางการแพทย์และด้านสุขภาพอนามัย - เสริมสร้างสวัสดิภาพและความปลอดภัยของประชาชน - ปรับปรุงการให้บริการบรรเทาสาธารณภัย - ส่งเสริมให้มีสถานพักผ่อนหย่อนใจ การกีฬา และนันทนาการ - ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ในการพัฒนาชุมชน	แนวทาง(หลัก)ในการพัฒนาชุมชนโดยรวม
5. ส่งเสริมและกระตุ้นเพื่อขยายฐานทางเศรษฐกิจของชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> o พัฒนาและส่งเสริมการประกอบอาชีพและรายได้ของประชาชน <ul style="list-style-type: none"> - เสริมสร้างแหล่งงาน โดยเฉพาะด้านภาคการค้า-บริการและด้านอุตสาหกรรม - ส่งเสริมการเพิ่มรายได้และทักษะในการประกอบอาชีพ
6. เสริมสร้างขีดความสามารถและประสิทธิภาพให้บริการ และการพัฒนาชุมชนให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> o พัฒนาขีดความสามารถองค์กรท้องถิ่นในการให้บริการและการพัฒนา <ul style="list-style-type: none"> - เน้นรายได้ท้องถิ่น โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บ ขยายฐานภาษี การปรับปรุงอัตรากาภาษีและขยายกิจการ เทศพาณิชย์ - พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรในด้านบุคลากร ความรู้ความสามารถ และเครื่องมือ-อุปกรณ์ - ก่อสร้างอาคารที่ทำการใหม่ - ขยายเขตเทศบาลออกนอกขอบคลุมพื้นที่ชุมชนทั้งหมด (40.08 ตร.กม.) o พัฒนาความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาชน <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ในโครงการบริการและพัฒนาสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้มีการรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมบริการสาธารณะในชุมชน - ส่งเสริมและกระตุ้นประชาชน ให้เห็นความสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและ เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์ตามแผนภูมิที่ 6.1

6. พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรท้องถิ่นในการให้บริการและการพัฒนา
7. พัฒนาความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาชน

จากวัตถุประสงค์และแนวทางหลักในการพัฒนาพื้นที่ชุมชน โดยรวมดังกล่าว ประกอบกับประเด็นปัญหา-ความต้องการของชุมชน จึงได้ได้กำหนดหัวข้อในการดำเนินการพัฒนา ดังแสดงในตารางที่ 6.2

แนวทางหลักในการพัฒนาดังกล่าวมาแล้วนี้ เข้ากับเป็นแนวทางการพัฒนาในระดับสาขาซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชน เช่น แผนพัฒนาเทศบาล และหัวข้อในการดำเนินการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ก็เท่ากับเป็นแผนงานหลักในการพัฒนา ซึ่งสามารถนำไปใช้กำหนดแผนงานและโครงการได้ในการศึกษาต่อไป

6.3 แนวทางในการพัฒนาพื้นที่เป้าหมายและบริการพื้นฐาน

6.3.1 การจำแนกพื้นที่เพื่อการพัฒนา

จากการศึกษาสภาพกายภาพ เศรษฐกิจ-สังคมของชุมชน ตลอดจนปัญหา ข้อจำกัด และแนวโน้มในอนาคต ดังได้กล่าวมาแล้ว เพื่อให้การวางแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงได้เสนอแนะการจำแนกพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาออกเป็น 2 กลุ่มพื้นที่ดังนี้

6.3.1.1 กลุ่มพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานมาแต่เดิม เป็นบริเวณพื้นที่ส่วนใต้ของถนนงามวงศ์วานและถนนรัตนาริเบศร์ ประกอบไปด้วย 5 เขตพื้นที่ย่อย มีพื้นที่รวมกันประมาณ 19.35 ตร.กม. (ร้อยละ 48.28 ของพื้นที่ชุมชนที่ศึกษาโดยรวม) มีประชากร (ปี พ.ศ. 2527) ประมาณ 91,550 คน (ร้อยละ 52.71 ของประชากรรวม) สภาพปัจจุบันเป็นพื้นที่ชุมชนหนาแน่นตามริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา มีศูนย์กลางอยู่บริเวณเทศบาลเมืองนนทบุรี ชุมชนจะมีลักษณะกระจายตัวออกไปตามแนวถนนสายหลัก และตามแนวคลองลำคัญ ๓ ชุมชนในเขตพื้นที่ดังกล่าวนี้มีอัตราการขยายตัวการใช้ที่ดินในระดับค่อนข้างช้า-ปานกลาง โครงสร้างการใช้ที่ดินส่วนใหญ่เพื่อที่อยู่อาศัย ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2518-2527) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการใช้ที่ดิน กลุ่มพื้นที่ดังกล่าวนี้อาจแบ่งได้เป็น 2 บริเวณ ได้แก่

1) พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ประกอบด้วยพื้นที่ ก. และ ง. ซึ่งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี (เดิม) เป็นชุมชนที่มีการตั้งถิ่นฐานหนาแน่นมาแต่เดิม มีบทบาทเป็นศูนย์กลางการบริหาร-ปกครอง ธุรกิจการค้า-บริการ การศึกษา ตลอดจนการคมนาคม-ขนส่ง ของจังหวัด ลักษณะพื้นที่ แคบยาวตามแนวเหนือใต้ โดยมีถนนสายหลักขนานทิศตะวันออก อาคาร-บ้านเรือนโดยทั่วไปมีสภาพเก่าคร่ำคร่าทรุดโทรม มีชุมชนแออัด กระจายตัวอยู่ในพื้นที่โดยทั่วไป ในเขตพื้นที่ดังกล่าวนี้ประสบกับภาวะน้ำท่วมมลภาวะ การจราจรติดขัด ความไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอของการบริการขนส่งสาธารณะ รวมทั้งการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรมสวนผลไม้ เป็นปัญหาหลักของพื้นที่

2) พื้นที่ดอนใน ประกอบด้วยพื้นที่ จ. ช และ ฉ เป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างชายฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาออกมา โดยมีถนนสายสำคัญเป็นแนวแบ่งเขตพื้นที่ ทำให้มีการคมนาคมเชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานครและกับพื้นที่ชุมชนอื่นได้โดยสะดวก พื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัยและธุรกิจการค้าค่อนข้างหนาแน่น ตามแนวถนนสายหลัก โดยมีการใช้ที่ดินประเภทสถาบันราชการของกระทรวงสาธารณสุขเป็นผืนใหญ่บริเวณตอนกลางของพื้นที่ ฉ. พื้นที่ดอนในของทั้ง 3 พื้นที่นี้ ส่วนใหญ่ยังคงเป็นสวนผลไม้ เนื่องจากการประกอบอาชีพมาแต่เดิมและจากการเข้าถึงภายในพื้นที่โดยทางถนนยังไม่สะดวก อย่างไรก็ตามปัจจุบันได้เริ่มมีการพัฒนาที่อยู่อาศัยประเภทบ้านจัดสรรเกิดขึ้นหลายแห่ง ทำให้สวนผลไม้มีพื้นที่ลดน้อยลงในอัตราค่อนข้างสูง ปัญหาหลักที่มีในกลุ่มพื้นที่นี้ได้แก่ การคมนาคม-เข้าถึงไม่สะดวก การจราจรติดขัด สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหาชุมชนแออัด การรุกรานที่สาธารณะ น้ำท่วม การลดลงของพื้นที่เกษตร และการให้บริการสาธารณสุขพื้นฐาน เช่น ประปา ไฟฟ้า ยังไม่ทั่วถึง เป็นต้น

6.3.1.2 กลุ่มพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานใหม่ เป็นบริเวณพื้นที่ส่วนเหนือของถนนงามวงศ์วานและถนนรัตนาธิเบศร์ ประกอบไปด้วย 4 เขตพื้นที่ย่อย มีพื้นที่รวมกันประมาณ 20.73 ตร.กม. (ร้อยละ 51.72) ของพื้นที่ชุมชนที่ศึกษาโดยรวม) มีประชากร (ปี พ.ศ. 2527) ประมาณ 62,160 คน (ร้อยละ 47.29 ของประชากรรวม) ชุมชนจะมีลักษณะกระจายตัวไปตามแนวถนนสายหลัก และแผ่กระจายออกไปตามแนวถนนซอยโดยปราศจากการวางแผน พื้นที่ตอนกลางส่วนใหญ่ระหว่างถนนสายหลักยังคงเป็นที่นาและที่ว่าง ชุมชนในเขตพื้นที่กลุ่มนี้มีอัตราการขยายตัว การใช้ที่ดินในระดับปานกลางค่อนข้างเร็ว ในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างโยเพื่อการอยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ อาจแบ่งกลุ่มพื้นที่นี้ออกได้เป็น 2 บริเวณ ได้แก่

1) พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่พื้นที่ ข. เป็นชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการใช้ที่ดินจากที่อยู่อาศัยไปเป็นอุตสาหกรรมอย่างค่อนข้างชัดเจน อุตสาหกรรมในเขตพื้นที่นี้เป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดใหญ่ ประเภทไม้ น้ำแข็ง เคมี

เป็นต้น ปัญหาหลักของพื้นที่ได้แก่ ปัญหาน้ำท่วม ชุมชนแออัด และบริการขนส่งสาธารณะยังไม่เพียงพอ

2) พื้นที่ตอนใน ประกอบด้วยพื้นที่ ก. จ. และ ช. ในช่วงเวลาที่ผ่านมาเป็นบริเวณที่มีการขยายตัวของชุมชนในอัตราค่อนข้างสูง และมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการใช้ที่ดินไปเป็นที่อยู่อาศัยอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีถนนสายหลักสำคัญผ่านพื้นที่ เช่น ถนนงามวงศ์วาน รัตนาธิเบศร์ ดิวานนท์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามในบริเวณตอนกลางของแต่ละพื้นที่ยังคงมีที่ว่างซึ่งเป็นพื้นที่เหลืออยู่อีกมาก ดังนั้น จึงมีแนวโน้มที่จะรองรับการขยายตัวได้ในอนาคต หากได้มีการพัฒนากองถนนสายรองและโครงข่ายถนนซอยให้เพียงพอและเป็นระบบ ปัญหาหลักในพื้นที่นอกเหนือจากการคมนาคมเข้าถึงไม่สะดวกและไม่เป็นระบบแล้ว ยังมีปัญหาการจราจรติดขัด การให้บริการขนส่งสาธารณะ ยังไม่เพียงพอ การระบายน้ำ-การป้องกันน้ำท่วม การรुकู้ล่าที่สาธารณะ ปัญหาชุมชนแออัด และการพัฒนาที่อยู่อาศัยของภาคเอกชนอย่างไม่เป็นระเบียบ เป็นต้น

6.3.2 ลำดับวาระการพัฒนาพื้นที่และแนวทางในการพัฒนา

การศึกษาในส่วนนี้มีเป้าหมายเพื่อกำหนดลำดับวาระในการพัฒนาพื้นที่ และแนวทางในการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ เพื่อใช้เป็นกรอบในการประสานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาต่อไป

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ผู้ศึกษาได้ประสานผลการวิเคราะห์ที่ได้ทำไว้แล้วในหัวข้อต่าง ๆ เข้าด้วยกัน อันประกอบไปด้วย

- นโยบายกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองในระดับภาค-จังหวัดและชุมชนเทศบาลเมืองนนทบุรี (บทที่ 3 ข้อที่ 3.3.5)
- ปัญหาและความต้องการของชุมชนและประชาชน (บทที่ 5 ข้อที่ 5.2 และ 5.3)
- ลำดับชั้นเสนอแนะการใช้พื้นที่เพื่อการขยายตัวในอนาคต (บทที่ 4 ข้อที่ 4.3.4.2) ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ ปัจจัย แนวโน้มในการขยายตัวของชุมชน จำนวนประชากรในอนาคต ความต้องการใช้ที่ดิน ข้อจำกัดการใช้ที่ดิน และความเหมาะสมของพื้นที่ในการรองรับการขยายตัว
- การจำแนกพื้นที่เพื่อการพัฒนา (บทที่ 6 ข้อที่ 6.3.1)

ผลการศึกษาวิเคราะห์ ปัจจัยสำคัญทั้ง 4 ประการดังกล่าว สามารถสรุปลำดับวาระและแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

6.3.2.1 ลำดับวาระการพัฒนาพื้นที่ พื้นที่ชุมชนเทศบาลเมืองนนทบุรี มีพื้นที่รวม 40.08 ตร.กม. การพัฒนาครอบคลุมช่วงระยะเวลา 15 ปี (ปี พ.ศ.2529-2544) ในการพัฒนาสมควรกำหนดลำดับวาระการพัฒนาตามความจำเป็นและความเร่งด่วนออกเป็น 3 วาระ วาระละ 5 ปี ดังนี้

- วาระที่ 1 (ปี พ.ศ.2529-2534) ดำเนินการพัฒนาเน้นหนักในกลุ่มพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ ซึ่งอยู่ทางตอนบนของพื้นที่ศึกษา ได้แก่ พื้นที่บริเวณตอนใน ซึ่งประกอบด้วย พื้นที่ ก. จ. และ ช. และพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งได้แก่พื้นที่ ช.

- วาระที่ 2 (ปี พ.ศ.2535-2539) ดำเนินการพัฒนาเน้นหนักในกลุ่มพื้นที่ตั้งถิ่นฐานเดิมซึ่งอยู่ทางตอนล่างของพื้นที่ศึกษา ได้แก่ พื้นที่บริเวณตอนในซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ ฉ. ช. และ ฉ. และพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ ค. และ ง. (พื้นที่ส่วนใหญ่ของเขตเทศบาลเดิม)

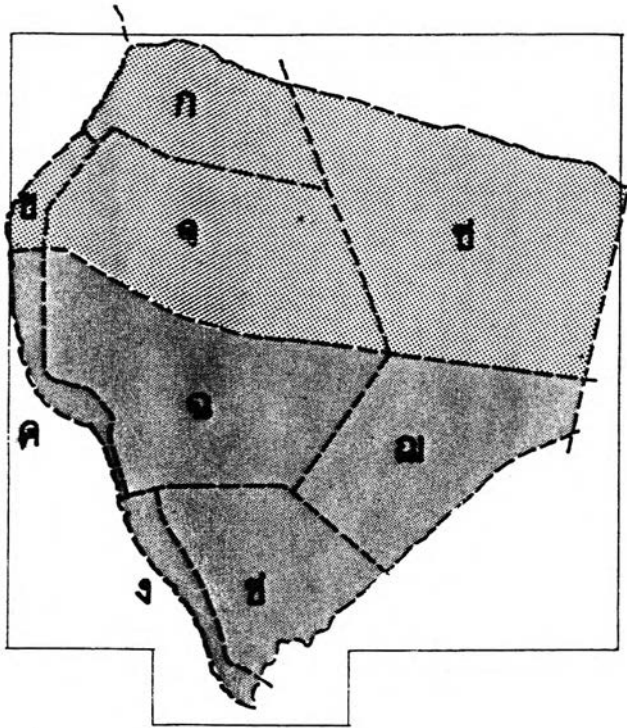
- วาระที่ 3 (ปี พ.ศ.2540-2544) ดำเนินการพัฒนาครอบคลุมพื้นที่ศึกษาทั้งหมด

6.3.2.2 แนวทางในการพัฒนาพื้นที่ ในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่ ได้นำเอาแนวทางในการพัฒนาชุมชนโดยรวมมาพิจารณากำหนดประเด็นในการพัฒนา จำแนกตามเขตพื้นที่ ดังแสดงในตารางที่ 6.3 ซึ่งทั้งนี้จะแยกประเด็นการพัฒนาที่เป็นภาพรวมและจำเป็นต้องดำเนินการในทุกพื้นที่ ประเด็นดังกล่าว ได้แก่ การจัดระเบียบการขยายตัวของชุมชน และการบริหารและการจัดการในการให้บริการและการพัฒนาชุมชน ซึ่งได้นำไปพิจารณาเพิ่มเติมในอีกส่วนหนึ่งต่างหาก

จากประเด็นในการพัฒนาจำแนกตามเขตพื้นที่ดังกล่าว เมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับปัจจัยสำคัญทั้ง 4 ประการ ในหัวข้อดังกล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถกำหนดเป้าหมายและแนวทางหลักในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนในแต่ละบริเวณและจำแนกตามลำดับวาระ ดังต่อไปนี้

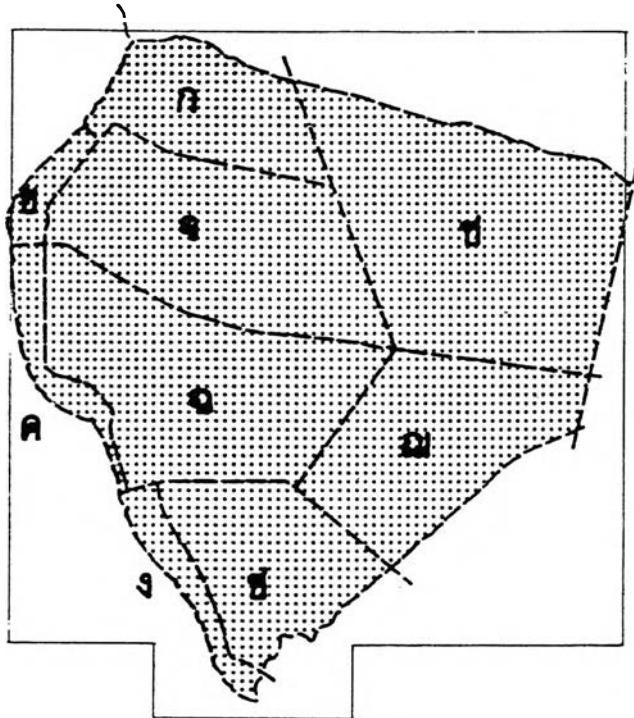
6.3.2.2.1 แนวทางการพัฒนาเฉพาะด้าน

1) วาระที่ 1 (ปี พ.ศ.2529-2534)

ลำดับวาระการพัฒนาพื้นที่

- วาระที่ 1 (2529-2534)
- วาระที่ 2 (2535-2539)
- วาระที่ 3 (2540-2544)

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนันทบุรี		
แสดง ลำดับวาระการพัฒนาพื้นที่		
มาตราส่วน 1:100,000	ที่มา : จากการศึกษา	แผนที่ 6.1

ตารางที่ 6.3 ขนาดความจำเป็นและความต้องการในการพัฒนา จำแนกตาม เขตพื้นที่

	พื้นที่ตั้งถิ่นฐานเดิม					พื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่				ที่ตั้งถิ่นฐานเดิม			ตั้งถิ่นฐานใหม่			สรุปทั้งพื้นที่ศึกษา	
	ริมแม่น้ำ(A)		บริเวณตอนใน(B)			ริมแม่น้ำ(C)		บริเวณตอนใน(D)		(A)	(B)	(C)	(D)				
	ค	ง	ฉ	ช	ฉ	ข	ก	จ	ช	ค.ง	ฉ.ช	ฉ.ฉ	ข	ก	จ		ช
จัดระเบียบการใช้ที่ดินและการขยายตัว																	
- อนุรักษ์และส่งเสริมพื้นที่เกษตรกรรม ประเภทสวนผลไม้	●	●	●	●	●	○	x	○	x	●	●	○	○				●
พัฒนาและปรับปรุงโครงข่ายและระบบคมนาคมขนส่ง																	
- การก่อสร้างถนนสายรอง	x	x	●	●	●	x	●	●	●	x	●	x	●				●
- ปรับปรุงคุณภาพถนน-ชกย	○	○	●	●	●	○	●	●	●	○	●	○	●				●
- ปรับปรุงระบบการขนส่งสาธารณะทางบก/น้ำ	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	●	●				●
- ปรับปรุงแก๊บบั๊กทางจราจรติดขัด	○	●	●	●	●	○	○	○	●	●	●	○	●				●
ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัยและชุมชนแออัด																	
- การพัฒนาที่อยู่อาศัยของภาคเอกชน	x	x	●	●	○	x	●	●	●	x	●	x	●				○
- การพัฒนาที่อยู่อาศัยที่มีสภาพเสื่อมโทรม (ชุมชนริมแม่น้ำ-ลำคลองและบ้านเช่า)	○	●	●	●	○	○	○	○	x	●	●	○	○				○
- การพัฒนาชุมชนแออัดที่เสื่อมโทรม ควบคุม การขยายตัวและการเกิดชุมชนใหม่	○	●	●	●	●	○	x	○	●	●	●	○	○				●
พัฒนาบริการสาธารณสุข-สาธารณสุขการ และบริการพื้นฐานสังคม																	
- ปรับปรุงระบบสุขภาพมูลชุมชนและ ระบบระบายน้ำ-บึงก้นน้ำท่วม	●	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●				●
- ปรับปรุงบริการจัดเก็บขยะมูลฝอยและระบบกำจัดขยะ	●	●	●	○	○	○	○	○	●	●	●	○	●				○
- ขยายบริการประปาและเพิ่มประสิทธิภาพ ในการจ่ายน้ำ	x	x	●	●	●	x	x	●	●	x	●	x	○				○
- ปรับปรุงบริการไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะ	○	x	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○				○
- ปรับปรุงขยายบริการโทรศัพท์ให้เพียงพอ	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○				○
- ปรับปรุงบริการการศึกษา	x	x	x	x	○	x	x	○	○	x	○	x	○				○
- ปรับปรุงบริการสาธารณสุข	x	x	x	○	x	x	○	○	x	x	○	x	○				○
- เสริมสภาพและความปลอดภัย	○	●	●	●	○	○	○	○	●	○	●	○	○				●
- การบรรเทาสาธารณภัย	x	○	○	○	○	x	x	x	x	○	○	x	x				○
- สถานพักผ่อน สวนสาธารณะ การกีฬา และนันทนาการ	x	○	○	○	x	x	x	x	x	○	○	x	x				○
- การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	○	○	x	x	x	x	x	x	x	○	x	x	x				○
พัฒนาและส่งเสริมการประกอบอาชีพและรายได้																	
- เสริมสร้างแหล่งงานค้าปลีกค้า-บริการ และอุตสาหกรรม	x	x	○	x	x	x	x	●	●	x	○	x	○				○
- ส่งเสริมการเพิ่มรายได้และทักษะใน การประกอบอาชีพ	○	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●	○	○				●

ค่าคะแนน

x	0
○	1
○	2
○ ⁺	3
●	4
●	5
● ⁺	6
●	7
●	8
● ⁺	9

ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์

การพัฒนาพื้นที่ชุมชนในวาระนี้เป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มในการขยายตัวมากที่สุดและมีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนารoad เพื่อการจัดระเบียบในการขยายตัว และการจัดบริการพื้นฐานรองรับ การพัฒนาในวาระนี้พื้นที่เป้าหมายรวมกันประมาณ 20.73 ตร.กม. (ร้อยละ 51.72 ของเขตพื้นที่ศึกษาโดยรวม) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 บริเวณ ได้แก่

1.1) กลุ่มพื้นที่รอบใน ประกอบด้วยพื้นที่ ก.จ. และ ข. เป็นกลุ่มพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่เนื่องจากการปรับปรุงและก่อสร้างถนนสายหลักเพิ่มขึ้นหลายสาย ทำให้มีแนวโน้มการขยายตัวอย่างเร็ว โดยเฉพาะด้านที่อยู่อาศัย ซึ่งที่อยู่อาศัยดังกล่าวเป็นประเภทบ้านจัดสรร และมีแนวโน้มที่จะมีความหนาแน่นเพิ่มสูงขึ้น เป็นลำดับ เนื่องจากราคาที่ดินที่ค่อนข้างสูง นอกจากนี้ในพื้นที่ จ. ยังมีบทบาทที่จะเป็นศูนย์บริหารราชการของจังหวัดและ ย่านธุรกิจการค้า-บริการแห่งใหม่ที่สำคัญของชุมชนต่อไปในอนาคต ภายในกลุ่มพื้นที่ดังกล่าวนี้จึงเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างเร่งด่วนดังนี้

1.1.1) พัฒนา-ปรับปรุงโครงข่ายและระบบคมนาคมขนส่ง ได้แก่

- การก่อสร้าง-ปรับปรุงถนนสายรองและถนนซอยต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงพื้นที่ภายในและจัดระเบียบ-ชี้นำการขยายตัวของชุมชน โดยดำเนินการก่อสร้าง-ปรับปรุงถนนสายรองตามผังโครงข่ายถนน ซึ่งกำหนดโดยสำนักผังเมือง โดยเฉพาะถนนที่จะผ่านตอนกลางของพื้นที่ จ. ก. และ ข. รวมทั้งการปรับปรุงขยายถนนสามัคคีและถนนประชาชื่น

นอกจากนี้ควรได้มีการปรับปรุงถนนซอยต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานเนื่องจากถนนขอขส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่ดังกล่าวนี้มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

- ปรับปรุงระบบการขนส่งสาธารณะทางถนนให้มีประสิทธิภาพและเพียงพอแก่ความต้องการ โดยเฉพาะรถโดยสารประจำทางขสมก. ตม. แนวนวนรัตนวิเบศร์ ถนนนนทบุรี-สนามบินน้ำ และถนนสามัคคี นอกจากนี้ควรเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงภายในพื้นที่ จ. และ ข. โดยจัดให้มีบริการรถโดยสารขนาดเล็กเพิ่มขึ้น

ปรับปรุงแก้ปัญหาการจราจรติดขัด โดยเฉพาะตามแนวถนนงามวงศ์วาน ซึ่งเป็นถนนสายสำคัญโดยการจัดระบบการจราจรและการปรับปรุงโครงข่ายถนนสายอื่นเพื่อแบ่งเบาภาระการจราจร นอกจากนี้ควรมีการจัดระบบการจอดรถจักรยานยนต์ สามล้อรับจ้าง โดยเฉพาะที่จุดควบคุมบริเวณปากซอยมิให้เกิดขวางการจราจร ซึ่งจะทำให้การเข้า-ออก ของรถยนต์สะดวกขึ้นและช่วยบรรเทาการจราจรติดขัดบนถนนสายหลัก

- ประธานการดำเนินงานโครงการทางด้านขั้นที่ 2 ซึ่งแนวทางผ่านพื้นที่ ฉ. และ ช. ไปสิ้นสุดที่ถนนแจ้งวัฒนะ ทั้งนี้ตามข้อเสนอแนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งคาดว่าจะเริ่มดำเนินการในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 7 (ปี พ.ศ. 2535-2539) เพื่อให้โครงการทางด้านขั้นที่ 2 นี้ ได้มีส่วนช่วยปรับปรุงโครงข่ายคมนาคม-ขนส่งในเขตพื้นที่ศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.1.2) ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัยและชุมชนแออัด จากแนวโน้มของกลุ่มพื้นที่ซึ่งมีการขยายตัวในอัตราที่สูงทางด้านธุรกิจที่อยู่อาศัย ดังนั้น ภาครัฐและหน่วยงานท้องถิ่นจึงควรมีมาตรการจัดระเบียบและส่งเสริมให้มีการพัฒนาที่อยู่อาศัยไปแนวทางที่สอดคล้องกับแผนและผังการขยายตัวของชุมชน ทั้งนี้ดำเนินการใช้ที่ดินและโครงข่ายถนน เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีและป้องกันมิให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การจราจรติดขัด น้ำท่วม ฯลฯ เป็นต้น สำหรับปัญหาชุมชนแออัด ซึ่งมีอยู่บ้างตามแนวถนนประชาชื่นและในบริเวณใกล้กรมพลศึกษาทหารบก ควรมีมาตรการควบคุมดูแลและป้องกันมิให้เกิดการขยายตัวและเพิ่มจำนวนมากขึ้น

1.1.3) พัฒนาระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ และบริการพื้นฐานสังคม กล่าวโดยรวมแล้วในกลุ่มพื้นที่นี้ ได้รับบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ อย่างไรก็ตามบริการที่ควรได้รับการพัฒนาและปรับปรุงได้แก่ ระบบสุขาภิบาลชุมชน และระบบระบายน้ำ-ป้องกันน้ำท่วม (โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ ช.) บริการจัดเก็บขยะและปฏิภูล บริการประปาให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่และด้านสวัสดิภาพ-ความปลอดภัยของประชาชน

1.1.4) พัฒนาและส่งเสริมการประกอบอาชีพและรายได้ ความจำเป็นในการพัฒนาในด้านนี้มีอยู่ค่อนข้างมากเนื่องจากเป็นพื้นที่มีประชาชนค่อนข้างหนาแน่น ควรได้รับการส่งเสริมแหล่งงานด้านการค้า-บริการให้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ในเขตพื้นที่ จ. ซึ่งยังมีที่ว่างเหลืออยู่เป็นสัดส่วนค่อนข้างมากและมีทำเลที่เหมาะสมนั้น

ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีการขยายตัวของกิจกรรมด้านนี้ให้มากขึ้น โดยมีบทบาทเป็นย่านธุรกิจการค้าแห่งใหม่ที่ได้รับบริการทั้งในระดับชุมชนและในระดับจังหวัด

1.2) พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่พื้นที่ ข เป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมในอัตราที่สูง อย่างไรก็ตามบริเวณพื้นที่ดังกล่าวมีขนาดเล็กและมีพื้นที่รองรับการขยายตัวได้อีกไม่มากนัก นโยบายการใช้พื้นที่จึงควรยอมให้เกิดการพัฒนาใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมได้ในอนาคต เฉพาะในด้านอุตสาหกรรมบริการและอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอุตสาหกรรมด้านสิ่งแวดล้อมเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนนโยบายการเพิ่มแหล่งงานของชุมชนโดยรวมให้มากขึ้น

การพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวนี้ เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว มีความพร้อมในบริการพื้นฐานพอสมควร ความจำเป็นในการพัฒนา-ปรับปรุงที่มีอยู่บ้าง ได้แก่ การปรับปรุงบริการขนส่งคนโดยสารสาธารณะทางถนนและทางน้ำเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมน้ำและการควบคุม-ปรับปรุงชุมชนแออัด สำหรับบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ที่จำเป็นต้องปรับปรุงได้แก่ วิศวกรรมระบายน้ำ-ป้องกันน้ำท่วม และทำให้บริการประปาที่ยังไม่เพียงพอทั่วถึง ส่วนปัญหาด้านอื่น ๆ มีเพียงเล็กน้อย

2) วาระที่ 2 (ปี พ.ศ. 2535-2539)

การพัฒนาพื้นที่ชุมชนในวาระนี้เป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มในการขยายตัวค่อนข้างต่ำ เนื่องจากส่วนหนึ่งเป็นชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานมาแต่เดิม และมีบทบาทเป็นศูนย์กลางธุรกิจ-การค้า และการปกครองของชุมชนในระดับจังหวัด สำหรับพื้นที่อีกส่วนหนึ่งนั้นมีการพัฒนาค่อนข้างช้า เนื่องจากการคมนาคม-เข้าถึงที่ไม่สะดวกและการใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นสวนผลไม้ไม่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามกลุ่มพื้นที่ดังกล่าวมีความจำเป็นในการพัฒนา-ปรับปรุงการให้บริการพื้นฐานและจัดระเบียบการใช้ที่ดิน การขยายตัวของชุมชนเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนโดยรวมไว้ให้อยู่ในสภาพที่ดีเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้

การพัฒนาในวาระนี้มีพื้นที่เป้าหมายรวมกันประมาณ 19.35 ตร.กม. (ร้อยละ 48.28 ของเขตพื้นที่ศึกษาโดยรวม) ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 บริเวณ ได้แก่

2.1) กลุ่มพื้นที่ตอนใน ประกอบด้วยพื้นที่ จ. ช. และ ฉ. เป็นกลุ่มพื้นที่ตั้งถิ่นฐานเดิมมีแนวโน้มการขยายตัวเป็นที่อยู่อาศัยในอัตราค่อนข้างต่ำ เนื่องจากการเข้าถึงภายในพื้นที่ไม่สะดวก และ มีการใช้ที่ดินเป็นสวนผลไม้มาแต่เดิม

อย่างไรก็ตามสำหรับพื้นที่ ฅ. นั้นมีการใช้ที่ดินเป็นใหญ่เป็นสถานที่ราชการอยู่บริเวณตอนกลางพื้นที่ ซึ่งในอนาคตกิจกรรมดังกล่าว (โครงการย้ายหน่วยงาน-ที่ทำการกระทรวงสาธารณสุข) จะมีส่วนดึงดูดกิจกรรมประเภทบริการรองรับตามแนวถนนติวานนท์และจะมีส่วนเพิ่มความแออัดทางจราจรตามแนวถนนสายหลักโดยรวมมากขึ้นในอนาคต

ความจำเป็นในการพัฒนา-ปรับปรุงและแก้ปัญหาดังกล่าว ภายใต้วงพื้นที่ดังกล่าวเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกลุ่มพื้นที่อื่น ๆ แล้ว กล่าวได้ว่ามีปัญหาคืออยู่ในเกณฑ์ที่สูงเกือบทุกด้าน ทั้งในด้านโครงข่าย และ ระบบคมนาคม-ขนส่ง การพัฒนาที่อยู่อาศัยและชุมชนแออัด การบริการสาธารณสุข-โภชนาการ การประกอบอาชีพ และรายได้ รวมทั้งในด้านการขยายตัวของชุมชนเมืองรुक้าพื้นที่สวนผลไม้ โดยอาจสรุปความจำเป็นในการพัฒนา-ปรับปรุงได้ดังนี้

2.1.1) การพัฒนา-ปรับปรุงโครงข่ายและระบบคมนาคม-ขนส่ง

- การปรับปรุง-ก่อสร้างถนนสายหลัก สายรอง และถนนซอย ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงภายในพื้นที่และการแบ่งเบาภาระการจราจรในถนนสายหลัก โดยดำเนินการก่อสร้างโครงข่ายถนนสายหลัก สายรอง ตามข้อเสนอแนะของสำนักผังเมือง โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ ข. และพื้นที่ ฅ. ส่วนโครงการก่อสร้างถนนสายหลักเชื่อมต่อกับถนนติวานนท์และสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยานั้นสมควรเร่งรัดและสนับสนุนให้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อรองรับการคมนาคมและการขยายตัวของชุมชนในเขตฝั่งเมืองรวมหนทวีต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ควรมีการปรับปรุงถนนซอยให้มีมาตรฐานและคุณภาพสามารถใช้งานได้ทุกฤดูกาล

- เพิ่มการให้บริการขนส่งสาธารณะ โดยรถโดยสารขนาดเล็กในทุกเขตพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ ข. ซึ่งยังไม่มีการให้บริการ

- ปรับปรุงแก้ปัญหามลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะตามแนวถนนประชาราษฎร์ ถนนกรุงเทพ-นนทบุรี และถนนติวานนท์ ซึ่งอาจดำเนินการเร่งด่วนได้โดยการควบคุมการรูก้าพื้นที่ถนนและทางเดินเท้า สำหรับในระยะยาวนั้นจะต้องดำเนินการโดยการก่อสร้าง-ปรับปรุงถนนสายรอง เพื่อแบ่งเบาภาระการจราจรดังกล่าวมาแล้ว

- ประสานการดำเนินงานโครงการรถไฟฟ้ามหานคร ซึ่งมีความหมายผ่านเข้าสู่พื้นที่ที่พัฒนาในวาระนี้ และคาดว่าจะเริ่มดำเนินการได้จริงจังในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (ปี พ.ศ. 2535-2539) เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวได้มีส่วนปรับปรุงและแก้ไขปัญหาระบบการคมนาคม-ขนส่งในเขตพื้นที่ศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.1.2) การพัฒนาที่อยู่อาศัยและชุมชนแออัด

- การพัฒนาที่อยู่อาศัยประเภทบ้านจัดสรรนั้นมีแนวโน้มการขยายตัวในอัตราปานกลาง เนื่องจากราคาที่ดินค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตามเพื่อรักษาแหล่งประกอบอาชีพการเกษตรและรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน จึงควรใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ สนับสนุนให้มีการริเริ่มจัดสรรที่อยู่อาศัยประเภทสวนผลไม้ขึ้นเป็นต้น

- การพัฒนาและปรับปรุงชุมชนแออัด ภายในเขตพื้นที่ดังกล่าวโดยเฉพาะในพื้นที่ ช. และ ฉ. มีชุมชนแออัดที่มีสภาพเสื่อมโทรมอยู่หลายแห่ง ที่ควรได้รับการพัฒนา-ปรับปรุงให้มีสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันควรมีมาตรการควบคุมไม่ให้มีการขยายตัวและการเกิดขึ้นของชุมชนแออัดแห่งใหม่

- พัฒนาที่อยู่อาศัยที่เสื่อมโทรมประเภทบ้านเช่าและชุมชนตามริมคลองที่ตั้งถิ่นฐานมานาน จากการสำรวจพบว่าในเขตพื้นที่ดังกล่าวมีที่อยู่อาศัยทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวอยู่หลายแห่ง โดยเฉพาะในพื้นที่ จ. และ ข. ซึ่งควรมีการพัฒนาและส่งเสริมให้มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น

2.1.3) พัฒนาลาธารูปโภค-สาธารณูปการ และบริการพื้นฐานสังคม

มีความจำเป็นในการพัฒนา-ปรับปรุง ด้านระบบสุขภาพชุมชนและระบบระบายน้ำ-ป้องกันน้ำท่วมเป็นอันดับแรก ซึ่งจะต้องดำเนินการในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตพื้นที่ ช. รองลงมาได้แก่ การปรับปรุงบริการจัดเก็บขยะ-มูลฝอย ซึ่งมีปัญหาในเขตพื้นที่ จ. ในด้านการให้บริการประปาและเพิ่มประสิทธิภาพในการจ่ายน้ำ ยังมีความจำเป็นให้เพียงพอทั่วถึงในทุกเขตพื้นที่ โดยเฉพาะในบริเวณสวนผลไม้และตามริมคลองซึ่งอยู่ห่างเส้นทางคมนาคม ส่วนปัญหาด้านสวัสดิภาพ-ความปลอดภัยของประชาชนนั้น ก็ยัง

มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงในทุกพื้นที่ สำหรับปัญหาด้านอื่น ๆ นั้นมีบ้างเพียงเล็กน้อย

2.1.4) พัฒนาและส่งเสริมการประ

กอบอาชีพและรายได้

เนื่องจากในพื้นที่กลุ่มนี้มีกลุ่มผู้มีรายได้น้อยอยู่ในสัดส่วนที่มากกว่าในเขตพื้นที่อื่น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาส่งเสริมในด้านนี้ โดยเฉพาะในเรื่องการส่งเสริมการเพิ่มรายได้และทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน เช่น อุตสาหกรรมในครัวเรือน และอาชีพเสริมอื่น ๆ ในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ จ. และ ช.

2.1.5) พัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชน

และการส่งเสริมพื้นที่สวนผลไม้

จากการขาดแคลนสวนสาธารณะและสถานพักผ่อนหย่อนใจ ประกอบกับการที่มีพื้นที่สวนผลไม้ในพื้นที่ดังกล่าวนี้ในสัดส่วนที่ค่อนข้างมาก เพื่อช่วยให้ชุมชนแห่งนี้มีสภาพแวดล้อมที่ดีเหมาะสมแก่การอยู่อาศัย จึงควรมีนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมให้มีการใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรกรรมประเภทนี้ต่อไป ในขณะที่ควรมีมาตรการในการชลอการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรรเข้าพื้นที่แห่งนี้ให้ช้าลง ซึ่งอาจกระทำได้โดยการพัฒนาถนนสายรองในลักษณะและในวาระที่เหมาะสม

2.2) กลุ่มพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ประกอบ

ไปด้วยพื้นที่ ค. และ ง. เป็นกลุ่มพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานมานาน และเป็นศูนย์กลางชุมชนในระดับจังหวัดมาแต่เดิม เนื่องจากได้รับการพัฒนามาเป็นเวลานาน จึงมีพื้นที่คงเหลือจากกิจกรรมชุมชนเป็นสัดส่วนค่อนข้างน้อยและมีปัญหาที่ต้องแก้ไขค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับเขตพื้นที่อื่น ๆ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาลงไปในส่วนละเอียดแล้วพบว่า ยังมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนา-ปรับปรุงในด้านบริการสาธารณูปการพื้นฐานบางประเภท ในด้านอาชีพและรายได้ รวมทั้งด้านที่อยู่อาศัยทั้งนี้ เนื่องจากการที่มีประชากรอยู่ค่อนข้างหนาแน่นและมีการตั้งถิ่นฐานมานาน ทำให้อาคารบ้านเรือนมีสภาพเสื่อมโทรม นอกจากนี้ยังมีปัญหาสำคัญอีก 2 ประการ ได้แก่ ปัญหาน้ำท่วม และการลดน้อยลงของพื้นที่สวนผลไม้เนื่องจากการรुक้าโดยที่อยู่อาศัย สำหรับปัญหาทางด้านคมนาคม-ขนส่งทางน้ำและปัญหาจราจรติดขัดก็เป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข

2.2.1) พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขและการ
และบริการพื้นฐานสังคม

มีความจำเป็นต้องได้รับการ
พัฒนาและปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ระบบระบายน้ำ-ป้องกันน้ำท่วม และบริการจัด
เก็บขยะ-ปฏิภูล ทั้งนี้เนื่องจากเป็นพื้นที่ริมแม่น้ำอยู่นอกเขตป้องกันน้ำท่วม และมีอาคารบ้านเรือน
ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ก็มีปัญหาทางด้านสวัสดิภาพ-ความปลอดภัยของประชาชน
ซึ่งควรได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น

2.2.2) พัฒนาและส่งเสริมการประ
กอบอาชีพและรายได้

เนื่องจากมีกลุ่มผู้มีรายได้
น้อยอาศัยอยู่ค่อนข้างมาก จึงมีความจำเป็นจะต้องส่งเสริมและเพิ่มรายได้และทักษะในการประ
กอบอาชีพ เช่น ทักษะด้านบริการบางประเภทในชุมชนอุตสาหกรรมอ่างหินในครัวเรือน เป็นต้น

2.2.3) ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัย
และชุมชนแออัด

ในกลุ่มพื้นที่ที่มีปัญหาด้านการ
พัฒนาที่อยู่อาศัยรูกำลังพื้นที่สวนผลไม้ ปัญหาชุมชนแออัดและปัญหาอาคารบ้านเรือนของชุมชนตามริม
แม่น้ำมีสภาพทรุดโทรม เช่นเดียวกับในกลุ่มพื้นที่ตอนในที่มีการตั้งถิ่นฐานมานาน ดังนั้น จึงมีความ
จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงในทำนองเดียวกันที่ได้กล่าวมาแล้ว

2.2.4) พัฒนาและปรับปรุงโครงข่าย
ระบบคมนาคม-ขนส่ง

ควรได้รับการปรับปรุง-แก้
ไขที่สำคัญ 2 ประการ ประการแรกได้แก่ การคมนาคม-ขนส่ง ผู้โดยสารทางน้ำ โดยการปรับ
ปรุงท่าเทียบเรือโดยสารตามแนวริมแม่น้ำเจ้าพระยาให้มั่นคงถาวรและปลอดภัย รวมทั้งการส่งเสริม
ให้มีการใช้บริการโดยสารทางน้ำให้มากขึ้น ในประการที่ 2 ได้แก่การปรับปรุงแก้ปัญห
การจราจรติดขัดในย่านธุรกิจการค้า โดยการจัดระบบการจราจร ควบคุมการรูกำลังที่สาธารณะ
ทั้งบนทางเดินเท้าและบนถนนสาธารณะ รวมทั้งการจัดหาที่จอดรถโดยสารประจำทาง ที่จอดรถ

สามล้อรับจ้าง และการจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่จอดรถ เป็นต้น

3) วาระที่ 3 (ปี พ.ศ. 2540-2544)

ในวาระนี้เป็นการพัฒนาพื้นที่ชุมชนทั้งหมด ซึ่งได้รับการดำเนินการตามแนวทางพัฒนา-ปรับปรุงในประเด็นสำคัญ ๆ มาแล้ว ภายในช่วง 2 วาระแรก การพัฒนาวาระนี้ควรกำหนดแนวนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนดังนี้

3.1) พัฒนาและปรับปรุงบริการโครงสร้างพื้นฐาน

ฐาน

3.1.1) ดำเนินการปรับปรุงบริการพื้นฐานที่สำคัญต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นปัญหาหลักและยังไม่สามารถดำเนินการได้เสร็จในช่วง 2 วาระแรก ให้ต่อเนื่องและปรับปรุงให้สอดคล้องกับลักษณะการขยายตัวที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปจากที่คาดไว้แต่เดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริการที่จำเป็นจะต้องใช้งบประมาณในการลงทุนและปรับปรุงที่สูง หรือมีปัญหาทางด้านกรรมสิทธิ์และด้านกฎหมายอื่น ๆ เป็นต้น บริการพื้นฐานที่สำคัญดังกล่าวได้แก่ การก่อสร้างและปรับปรุงถนนสายรอง การปรับปรุงคุณภาพถนน-ซอย การปรับปรุงและก่อสร้างระบบระบายน้ำหลัก-ระบบป้องกันน้ำท่วม เป็นต้น

3.1.2) ดำเนินการปรับปรุงและให้บริการพื้นฐานต่าง ๆ ในส่วนที่มีความสำคัญรองลงมาหรือมีปัญหาน้อย เพื่อให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพเพียงพอกับความต้องการ ทั้งนี้ เพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น บริการดังกล่าวได้แก่ การให้บริการไฟฟ้าซึ่งรวมทั้งไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะ บริการประปาสาธารณะ และระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ย่อย โดยเฉพาะในย่านชุมชนแออัด การให้บริการศึกษานอกระบบ-ทักษะในการประกอบอาชีพ บริการสาธารณสุขมูลฐาน-สุขภาพอนามัย การบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น

3.2) พัฒนาและส่งเสริมสภาพแวดล้อมชุมชน
 ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นชุมชนอยู่อาศัยที่มีความสมบูรณ์และมีสภาพแวดล้อมที่ดี จึงสมควรมีแนวนโยบายและมาตรการดังนี้

3.2.1) สนับสนุนให้มีการปรับปรุงระบบระบายน้ำ ทั้งในระดับพื้นที่ย่อยและในระดับชุมชน รวมทั้งเร่งรัดสนับสนุนและให้มีการก่อสร้างระบบกักน้ำทั้งทั้งชุมชน โดยรวมก่อนที่จะมีการปล่อยลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา

3.2.2) ปรับปรุงประสิทธิภาพในการให้บริการจัดเก็บขยะ-ปฏิภูล และ เร่งรัดดำเนินกำจัดขยะในระบบที่เหมาะสม เช่น ระบบฝัง-กลบ

3.2.3) ส่งเสริมการใช้ที่ดินเกษตรกรรมประเภทสวนผลไม้ให้คงสภาพสมบูรณ์ต่อไปโดยเฉพาะในพื้นที่ริมแนวริมแม่น้ำเจ้าพระยา (พื้นที่ ค. และ ง.) รวมทั้งในพื้นที่ตอนใน (พื้นที่ ฉ., ช. และ ฉ.) ในขณะที่เดียวกันควรมีมาตรการลดการขยายตัวของที่อยู่อาศัยประเภทบ้านจัดสรรเข้าสู่พื้นที่สวนผลไม้ โดยใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น มาตรการด้านผังเมือง ด้านภาษี และการชื้อน้ำโครงการช่ายคมนาคน-ขนส่ง เป็นต้น

3.2.4) สนับสนุนและส่งเสริมการก่อสร้างสวนสาธารณะ ทั้งในระดับพื้นที่และในระดับชุมชน แนวทางที่อาจเป็นไปได้ได้แก่ การปรับเปลี่ยนและการขอใช้ที่ดินของทางราชการมาเป็นปรับปรุงเป็นสวนสาธารณะ พื้นที่ ๆ เหมาะสมได้แก่ บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาด้านหน้าของเรือนจำบางขวาง (พื้นที่ ค.) และพื้นที่บางส่วนของศูนย์ราชการแห่งใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ-อนามัย และทักษะในการกีฬาของประชาชน ควรประสานงานและ เร่งรัดในการจัดหาพื้นที่และงบประมาณในการก่อสร้างสนามกีฬา ในระดับจังหวัดขึ้น

3.3) ส่งเสริมและประสานการดำเนินงานโครงการหลักในการปรับปรุงระบบคมนาคม-ขนส่ง

โครงการหลักดังกล่าว เป็นโครงการในระดับภาคและในระดับจังหวัดในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ซึ่งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และใช้เวลาในการดำเนินการเป็นเวลานาน โครงการดังกล่าวได้แก่ โครงการทางด่วนชั้นที่ 2 โครงการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน โครงการปรับปรุงรถโดยสาร อสมท. โครงการก่อสร้างถนน-สะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา (ตามข้อเสนอของผังเมืองรวมเมืองนนทบุรี) เป็นต้น โครงการดังกล่าวควรเร่งรัดให้มีการดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนและระบบชุมชนในระดับภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในอนาคต หน่วยงานท้องถิ่นซึ่งได้แก่ เทศบาลเมืองนนทบุรี องค์การบริหารจังหวัด ฯลฯ ควรได้มีการประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ ในขั้นตอนการศึกษา การวางแผน การจัดการด้านกรรมสิทธิ์ เป็นต้น

3.4) เสริมสร้างงานเศรษฐกิจชุมชนและการประกอบอาชีพ-รายได้ของประชาชน

จากการศึกษาถึงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ตลอดจนสภาพปัญหาและศักยภาพของชุมชนดังกล่าวมาแล้ว จึงควรส่งเสริมให้มีการขยายตัวทางธุรกิจการค้า-บริการ ซึ่งให้บริการแก่การผลิตทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและการอยู่อาศัย ทั้งในระดับชุมชนและในระดับจังหวัด พื้นที่ที่เหมาะสมได้แก่ ในเขตพื้นที่ จ. และ ฉ. (ด้านเหนือและด้านใต้ของถนนรัตนาศิเบศร์) กิจกรรมที่อาจส่งเสริมให้ดำเนินการได้แก่ ตลาดกลางสำหรับค้าขายผลิตผล บัณฑิตในการผลิต และให้บริการแก่อุตสาหกรรม (โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการเกษตร) ย่านธุรกิจการเงิน การพาณิชย์ให้บริการแก่การผลิตและการอยู่อาศัย เป็นต้น นอกจากนี้ควรสนับสนุนและยอมให้มีการขยายตัวของอุตสาหกรรมการผลิตเฉพาะที่ไม่มีผลเสียแก่สภาพแวดล้อม) และอุตสาหกรรมบริการเฉพาะในพื้นที่ ข. เพื่อเพิ่มการจ้างงานของชุมชนโดยรวม

6.3.2.2.2 แนวทางพัฒนาจัดระเบียบการขยายตัวของชุมชนโดยรวม

- 1) สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการบังคับใช้ผังเมืองรวมเมืองนนทบุรี โดยเร็ว เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดระเบียบการใช้ที่ดินของชุมชน และการพัฒนาโครงข่ายคมนาคม-ขนส่ง ภายในเขตพื้นที่ศึกษา
- 2) จัดทำผังเมืองเฉพาะในบริเวณพื้นที่ที่มีความสำคัญ ในด้านการปรับปรุง-แก้ปัญหา และป้องกันปัญหา พื้นที่ที่สมควรดำเนินการมีอยู่ 2 พื้นที่ในบริเวณแรกได้แก่ พื้นที่ ค. และ ง. ซึ่งนอกจากจะเป็นย่านธุรกิจการค้า-บริการ และศูนย์ราชการเต็มแล้ว ยังมีอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนวัดและศาสนสถาน ที่มีคุณค่าทางศิลป-วัฒนธรรมอีกหลายแห่ง อีกพื้นที่หนึ่งได้แก่ บริเวณโดยรอบศูนย์ราชการแห่งใหม่ ซึ่งควรได้รับการวางแผนและจัดระเบียบกิจกรรมการใช้ที่ดินและโครงข่ายการสัญจรให้เหมาะสม เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- 3) จัดทำแผนการขยายตัวของชุมชนโดยรวม เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางประสานการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนภาคเอกชนให้สามารถดำเนินการได้อย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจนำผลของการศึกษานี้ไปเป็นแนวทางพิจารณาในการปรับปรุง กำหนดแผนงานโครงการในรายละเอียดเพื่อดำเนินการต่อไป
- 4) ควบคุม-ดูแลให้มีการปฏิบัติตามผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ และแผนในการขยายตัวของชุมชน โดยการใช้มาตรการต่าง ๆ ซึ่งได้เสนอแนะไว้ในข้อที่

6.3.2.2.3 แนวทางพัฒนาการบริหารและการจัดการ

1) พัฒนาขีดความสามารถองค์กรท้องถิ่นในการให้บริการและการ

พัฒนา

1.1) เพิ่มรายได้ท้องถิ่นให้มากขึ้น แนวทางหลักในการ

ดำเนินการ กระทำได้โดยการ

- เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี-ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เช่น เรงรัดการจัดทำแผนที่ภาษี ปรับปรุงระบบการจัดเก็บโดยใช้วิธีเก็บรวมค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กับการชำระค่าภาษีโรงเรือน-ที่ดิน การปรับปรุงอัตราภาษี-ค่าธรรมเนียมบางประเภท เช่น ค่าธรรมเนียมจัดเก็บขยะ การขยายฐานภาษี และค่าธรรมเนียมบางประเภท เช่น ภาษีป้องกันน้ำท่วม-การระบายน้ำ-การกำจัดน้ำทิ้ง ค่าธรรมเนียมที่จอดรถในย่านธุรกิจ-ชุมชนหนาแน่น เป็นต้น อย่างไรก็ตามควรมีการศึกษาถึงผลดี-เสีย แนวทาง และวิธีการที่เหมาะสมก่อนที่จะมีการดำเนินการดังกล่าว

- พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรท้องถิ่น ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่-ความรับผิดชอบ ซึ่งต้องขยายเวลาไปครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด (40.08 ตร.กม.) ในอนาคตอันใกล้การพัฒนาดังกล่าวจะต้องดำเนินการทั้งในด้านบุคลากร ตลอดจนเครื่องมือ-อุปกรณ์และงบประมาณในการดำเนินงาน

- ก่อสร้างอาคารที่ทำการใหม่ เนื่องจากสถานที่ทำการเดิม มีขนาดคับแคบ อยู่ในทำเลที่ไม่เหมาะสมในการให้บริการต่อไปในอนาคต ตลอดจนการมีหน่วยงานย่อยกระจาย จัดกระจาย ดังนั้น จึงสมควรเร่งรัดหาสถานที่และจัดหางบประมาณในการก่อสร้างที่ทำการเทศบาลแห่งใหม่ในอนาคต ซึ่งสถานที่ตั้งที่เหมาะสมควรอยู่ในบริเวณศูนย์ราชการแห่งใหม่ เพื่อความสะดวกในการให้บริการและการประสานงาน

- ขยายเขตเทศบาลออกไปครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอเมืองนทบุรีฝั่งตะวันออก เพื่อให้สามารถควบคุมดูแลและให้บริการแก่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2) พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ของภาคเอกชนและประชาชน

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการลงทุนในโครงการบริการพัฒนา สาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น โครงการก่อสร้างที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย-ปานกลาง โครงการบริการรถโดยสารประจำทางสาธารณะ โครงการก่อสร้างสถานพยาบาล โครงการการศึกษาในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับอนุบาล-ประถมศึกษา และในระดับอาชีวศึกษา เป็นต้น

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีการรวมตัวเป็นองค์กรในระดับท้องถิ่น-หมู่บ้าน เพื่อทำกิจกรรมบริการสาธารณะในชุมชน เช่น ชุมชนอยู่อาศัยทั่วไป ชุมชนแออัด เป็นต้น กิจกรรมที่ควรส่งเสริมให้ดำเนินการได้แก่ การปรับปรุงถนน-ทางเดินเท้า ท่อระบายน้ำ การพัฒนา-ดูแลเด็กก่อนวัยเรียน การสาธารณสุข มูลฐานชุมชน การดูแลความสงบเรียบร้อย และการบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น ทั้งนี้ หน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ ควรให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรม การจัดการ เงินทุน และวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนบางส่วน เป็นต้น

- ส่งเสริมและกระตุ้นประชาชนให้เห็นความสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้มีการจัดตั้งองค์กรระดับท้องถิ่น-หมู่บ้าน อันเป็นพื้นฐานเบื้องต้น และควรมีการกระตุ้นประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยให้มากขึ้น

6.3.3 แผนงานและโครงการ

แผนงาน/โครงการในการพัฒนาและให้บริการพื้นฐานแก่พื้นที่ชุมชนเทศบาลเมืองนนทบุรีที่ได้เสนอแนะและกำหนดขึ้นนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เป็นพื้นฐานในการกำหนดกรอบและแนวทางในการประสานการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและใช้ในการจัดทำแผนในการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาที่ได้กำหนดขึ้น

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการตามแผนพัฒนา ดังกล่าวอยู่ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดหลายประการ เช่น ข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ ชีตความสามารถของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรเทศบาลเมืองนนทบุรี เป็นต้น ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ในการกำหนดแผนงาน/โครงการ จึงได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนดังนี้

- จัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ เพื่อการดำเนินการก่อน/หลัง

- กำหนดแผนงาน/โครงการ ตามลำดับความสำคัญและจำแนกตามลำดับวาระการพิจารณา:

6.3.3.1. แนวทางในการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญและวาระของแผนงาน/โครงการ ในการดำเนินการดังกล่าวผู้ศึกษาได้พิจารณาประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญของปัญหาโดยรวมและความต้องการของประชาชน ตลอดจนวัตถุประสงค์และแนวทางในการพัฒนาชุมชนโดยรวม เพื่อชี้แจงแผนงาน/โครงการหลักที่มีความสำคัญซึ่งดำเนินการก่อน/หลัง

2. ขนาดความจำเป็นและความต้องการในการพัฒนา จำแนกตามเขตพื้นที่ทั้งในระดับเขตพื้นที่ย่อย (9 เขตพื้นที่) และเขตพื้นที่เป้าหมายตามวาระการพิจารณา (เขตพื้นที่ตอนบนและพื้นที่ตอนล่างของพื้นที่ศึกษา) ซึ่งเป็นผลมาจากการวิเคราะห์เน้นหนักถึงสภาพ/ขนาดของปัญหาที่มีอยู่ในแต่ละเขตพื้นที่ ตลอดจนแนวโน้มของปัญหาในอนาคต

3. ความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ซึ่งโดยหลักการทั่วไปแล้วควรที่จะดำเนินการทั้ง 3 ประเภทพร้อม ๆ กันได้แก่ แผนงาน/โครงการเพื่อแก้ไข/บรรเทาปัญหา เพื่อป้องกันปัญหา และเพื่อกระตุ้น/ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา อย่างไรก็ตามจากข้อจำกัดที่มีอยู่ จึงควรมีแนวทางดำเนินการดังนี้

- ให้ความสำคัญแก่แผนงาน/โครงการทั้ง 3 ประเภท ที่มีผลกระทบสูงทั้งในกรณีของระยะสั้นและในกรณีที่จะมีผลกระทบสูงต่อไปในระยะยาว

- ควรพิจารณาใช้มาตรการในการจำแนกบทบาท-หน้าที่ในการดำเนินงาน 2 ประการ ในประการแรก หน่วยงานหลักของท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญดำเนินการในโครงการแก้ไขปัญหาคือเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ โครงการป้องกันปัญหา และโครงการพัฒนารวมลำดับ ประการที่ 2 ควรกระตุ้น/ส่งเสริมให้เกิดการดำเนินการในโครงการป้องกันและโครงการพัฒนาโดยหน่วยงานภาครัฐบาลอื่น ๆ ตลอดจนรัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชนและประชาชน ทั้งนี้หน่วยงานหลักท้องถิ่นจะต้องทำหน้าที่หลักในการกำหนดแนวทางและประสานการดำเนินงาน

4. วาระการดำเนินการ ในการศึกษานี้ได้กำหนดวาระการพัฒนาและจุดเน้นของการพัฒนาในแต่ละเขตพื้นที่ไว้แล้ว อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติจำเป็นที่จะ

ต้องดำเนินพัฒนาไปพร้อม ๆ กันทั้ง 2 พื้นที่ ดังนั้น จึงควรกำหนดแนวทางการดำเนินการดังนี้

- มุ่งเน้นการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการที่สำคัญของพื้นที่ชุมชนตอนบนที่ได้กำหนดให้ดำเนินการในวาระแรก สำหรับแผนงาน/โครงการสำคัญของพื้นที่ชุมชนตอนล่างและถูกจัดให้ดำเนินการในวาระที่ 2 นั้น ควรให้มีการดำเนินการแก้ไขในปัญหาที่เร่งด่วนและเตรียมการเพื่อการดำเนินการต่อเนื่องในวาระที่ 2

- สำหรับแผนงาน/โครงการที่มีความสำคัญในระดับรองลงมา หรือมีความสำคัญน้อย หากเป็นไปได้ก็ควรดำเนินการในวาระที่ 1 หรือในวาระอื่น ๆ ที่เหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงบประมาณและความสามารถในการจัดการที่จะเอื้ออำนวยให้ดำเนินการ

6.3.3.2 แผนงานและโครงการจำแนกตามลำดับวาระ

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ตามแนวทางดังกล่าวมาแล้ว สามารถเสนอแนะกรอบของแผนงาน/โครงการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ตลอดจนแผนปฏิบัติการในชั้นละเอียดของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนานพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ต่อไป ดังสรุปในตารางที่ 6.4

6.4 มาตรการในการปฏิบัติ

การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่จะกล่าวถึงในตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการจัดระเบียบ ควบคุม-ดูแล ตลอดจนกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติตามแผนและแนวทางการพัฒนาที่ได้เสนอแนะไว้แล้ว มาตรการดังกล่าวประกอบด้วยมาตรการด้านผังเมือง มาตรการด้านกฎหมาย มาตรการด้านการจัดการ-การลงทุน และมาตรการด้านภาษี โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.4.1 มาตรการด้านผังเมือง

6.4.1.1 การจัดวางและบังคับใช้ผังเมืองรวมเมืองนนทบุรี เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนเมืองแห่งนี้ โดยมีเค้าโครงการใช้ประโยชน์ที่ดินและการคมนาคม-ขนส่ง อันเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องได้จัดทำแผนงานและโครงการอย่างประสานสอดคล้องกัน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนา อนึ่ง

ผังเมืองรวมเมืองนนทบุรียังอยู่ในระหว่างดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อบังคับใช้ผังเมืองรวมตามกฎหมาย ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนและเร่งรัดให้มีผลบังคับใช้ได้โดยเร็ว

6.4.1.2 การจัดทำและบังคับใช้ผังเมืองเฉพาะ ในบริเวณใดที่มีความสำคัญและจำเป็นจะต้องมีการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะขึ้น หน่วยงานท้องถิ่นซึ่งได้แก่เทศบาลเมืองนนทบุรี ควรพิจารณาดำเนินการหรือหน่วยงานท้องถิ่นอาจร่วมกับสำนักผังเมืองหรือขอให้สำนักผังเมืองเป็นผู้วางและจัดทำผังเมืองเฉพาะขึ้นก็ได้

6.4.1.3 การขยายเขตเทศบาล เพื่อให้สามารถเข้าไปควบคุมดูแลการพัฒนาและให้บริการแก่พื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่ ซึ่งมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและยังอยู่ภายนอกเขตรับผิดชอบของเทศบาลเมืองนนทบุรี ดังนั้น จึงควรเร่งรัดดำเนินการตามกฎหมายเพื่อขยายเขตเทศบาลออกไปครอบคลุมพื้นที่ชุมชนอำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออกทั้งหมด

6.4.1.4 การจัดทำแผนการพัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต โดยใช้เค้าโครงการใช้ที่ดินและโครงข่ายคมนาคม-ขนส่งที่เสนอแนะโดยสำนักผังเมือง นำมากำหนดลำดับวาระการพัฒนาพื้นที่เป้าหมาย ตลอดจนแผนงาน/โครงการในการพัฒนาและการให้บริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการพื้นฐาน รวมทั้งการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของชุมชนและการพัฒนาระบบการบริหาร-พัฒนา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยอาศัยผลจากการศึกษานี้มาเป็นแนวทางในการกำหนดลำดับวาระแผนงาน/โครงการ ตลอดจนการประสานการดำเนินงานและการรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยควรให้เทศบาลเมืองนนทบุรี เป็นองค์กรหลักในการประสานการดำเนินงานดังกล่าว

6.4.1.5 การจัดทำโครงการพิเศษ เพื่อการพัฒนาเมืองและการบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการพื้นฐาน เพื่อที่จะให้มีการแก้ปัญหาที่สำคัญ เร่งด่วน ซึ่งต้องใช้เป็นเวลานานอย่างมาก และเพื่อแบ่งเบาภาระการลงทุนและการดำเนินงานของหน่วยงานท้องถิ่น จึงควรมีการกระตุ้นชักชวนและส่งเสริมให้หน่วยงานและองค์การต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ได้เข้ามามีบทบาทร่วมดำเนินการและรับภาระการลงทุนให้มากขึ้น โครงการพิเศษที่กำหนดขึ้นอาจได้แก่ โครงการพัฒนาทางด้านคมนาคม-ขนส่ง เช่น การก่อสร้างถนน การบริการขนส่งผู้โดยสารสาธารณะ โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยซึ่งอาจดำเนินการในรูปแบบของสหกรณ์ หรือบริษัทจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย โครงการพัฒนาศูนย์การค้าพาณิชย์กรรมและการบริการ เช่น ตลาดกลางการเกษตร เป็นต้น โครงการพิเศษต่าง ๆ ที่ดำเนินการควรจะมีผลกระทบสูงและมีอิทธิพลชักนำให้เกิดการพัฒนาและการขยายตัวของชุมชนให้ เป็นไปภายในกรอบและแนวทางทางการพัฒนาที่ได้ศึกษาและเสนอแนะไว้

6.4.2 มาตรการด้านกฎหมาย

มาตรการทางกฎหมายถือเป็นมาตรการสำคัญที่ใช้บังคับ ตลอดจนควบคุมและส่งเสริมให้การพัฒนาเมืองและชุมชนเป็นไปตามแนวทางที่เสนอแนะไว้แล้ว กฎหมายที่สำคัญ ๆ และที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เทศบาลเมืองนนทบุรีมีดังต่อไปนี้

6.4.2.1 พ.ร.บ. การผังเมือง (พ.ศ. 2518) เป็นกฎหมายหลักที่จะทำให้การพัฒนาเมืองและชุมชนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่เรื่อกำหนดไว้ ทั้งนี้ โดยมุ่งเน้นการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดิน การกำหนดโครงข่ายคมนาคม-ขนส่งทางถนน ตลอดจนการเสนอแนะโครงการสาธารณูปโภคต่าง ๆ พ.ร.บ. ฉบับนี้ มีอยู่ 84 มาตรา แบ่งเป็น 11 หมวด สามารถออกกฎหมายใช้บังคับได้ โดยมีสาระที่สำคัญดังนี้ (สำนักผังเมือง ง.2529: 16-17)

- มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย รักษาการตาม พ.ร.บ. การผังเมือง พ.ศ. 2518 และให้อำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้

- มาตรา 26 การใช้บังคับผังเมืองรวม ให้กระทำโดยกฎกระทรวง และให้ใช้บังคับได้ไม่เกิน 5 ปี

- มาตรา 27 ในเขตที่ได้มีกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมแล้ว ห้ามบุคคลใช้ประโยชน์ที่ดินผิดไปจากที่กำหนดไว้ในผังเมืองรวม หรือปฏิบัติการใด ๆ ซึ่งขัดกับข้อกำหนดของผังเมืองรวมนั้น อย่างไรก็ตามในความในวรรคที่กล่าวมาแล้วมิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่เจ้าของหรือผู้ที่ครอบครองที่ดินได้ใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนที่จะมีกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม

- มาตรา 29 เมื่อได้มีกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ณ ท้องที่ใด ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะขึ้น หรือจะขอให้สำนักผังเมือง เป็นผู้วางและจัดทำผังเมืองเฉพาะก็ได้

- มาตรา 83 ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม และ พ.ร.บ. ให้ใช้บังคับผังเมืองเฉพาะ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

- มาตรา 84 ผู้ใดไม่ให้ความร่วมมือ ขัดขวางเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน หรือฝ่าฝืนคำสั่ง มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกินสาม

พัฒนา หรือทั้งจำทั้งปรับ

6.4.2.2 พ.ร.บ.ผังเมืองเฉพาะ เป็นกฎหมายที่จะดำเนินการและประกาศใช้ หลังจากที่ยังเมืองรวมได้ประกาศใช้บังคับในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งแล้ว ทั้งนี้เพื่อใช้ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ถึงขั้นรายละเอียดภายในกรอบข้อกำหนดของผังเมืองรวม

สาระสำคัญของ พ.ร.บ.ผังเมืองเฉพาะ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการบังคับให้มีการดำเนินการตามวัตถุประสงค์และแนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้ นอกเหนือจากแผนผังและรายละเอียดในด้านต่าง ๆ แล้ว ยังประกอบด้วย ประเภทและชนิดของอาคารที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ก่อสร้าง ข้อกำหนดที่จะให้ปฏิบัติหรือไม่ให้ปฏิบัติ (เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองเฉพาะ) ทุกประการหรือบางประการ รวมทั้งรายละเอียดระบุที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นที่ตรงกัน โดยจะมีแผนที่แสดงเขตที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่น และรายชื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน โดยชอบด้วยกฎหมายจะต้อง เว้นคืนเพื่อประโยชน์แก่การผังเมือง

จะเห็นได้ว่า พ.ร.บ.ผังเมืองเฉพาะ มีบทบัญญัติที่สำคัญและให้อำนาจในการควบคุมและปฏิบัติ โดยเฉพาะอำนาจในการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์และการใช้ประโยชน์ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนผังและข้อกำหนดได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการจัดทำและบังคับใช้ผังเมืองเฉพาะเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและมีผลกระทบรุนแรงแก่สิทธิของบุคคลและนิติบุคคล จึงเป็นเรื่องค่อนข้างยุ่งยากและต้องใช้เวลาอันมากในการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนั้น หน่วยงานท้องถิ่นควรทำการศึกษาและพิจารณาให้ถี่ถ้วน และหาวิธีการประสานประโยชน์และความร่วมมือจากประชาชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อความสัมฤทธิ์ผลโดยรวมในที่สุด

6.4.2.3 พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร (พ.ศ. 2522) เป็นกฎหมายที่ใช้ควบคุมลักษณะทางกายภาพของอาคารในด้านความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง สถาปัตยกรรม การอำนวยความสะดวกแก่การจราจร รวมถึงการกำหนดพื้นที่เว้นว่าง ระยะถอยร่นของอาคารจากแนวที่ดิน ขนาด ลัดส่วน และการใช้ประโยชน์อาคาร เป็นต้น

กฎหมายฉบับนี้ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารเพื่อควบคุมลักษณะ รูปแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาคาร สำหรับหน่วยงานท้องถิ่น ซึ่งได้แก่เทศบาลเมืองนนทบุรี

สามารถออกข้อบัญญัติ ข้อกำหนดในเรื่องต่าง ๆ ได้เท่าที่ไม่ขัดแย้งกับกฎกระทรวง เช่น การกำหนดพื้นที่เว้นว่างในการก่อสร้างอาคารแต่ละประเภท เป็นต้น นอกจากนี้เทศบาลเมืองนนทบุรีซึ่งเป็นผู้ใช้กฎหมายฉบับนี้สามารถใช้ในการควบคุม และปฏิบัติให้เป็นไปตามผังเมืองรวมทั้งวางไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาคารและสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ

6.4.2.4 พ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน (พ.ศ. 2526) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับพื้นที่เกษตรกรรม อย่างไรก็ตามได้มีมาตรการที่เกี่ยวข้องและสามารถนำมาใช้ดำเนินการเกี่ยวกับการวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน รวมทั้งในด้านปฏิบัติให้ประสานและสอดคล้องระหว่างการปรับปรุงอนุรักษ์ดินและน้ำกับแผนผังและข้อกำหนดของผังเมืองรวม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ใช้กฎหมายนี้

6.4.2.5 พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (พ.ศ. 2518) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนา รวมทั้งกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนเมืองและชนบท โดยให้อำนาจคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เสนอแนะ และกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ซึ่งสามารถที่จะกำหนดให้สอดคล้องกับแผนผังและข้อกำหนดของผังเมืองรวมเมืองนนทบุรีที่ได้วางไว้

6.4.2.6 พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (พ.ศ. 2503) เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจหน่วยงานท้องถิ่นซึ่งได้แก่เทศบาลเมืองนนทบุรีสามารถสั่งให้รื้อถอนอาคารที่ชำรุดทรุดโทรม ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนอันมีหลายสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับแม่น้ำลำคลองหรือบริเวณสวนสาธารณะ ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่สวยงามและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

6.4.2.7 พ.ร.บ. รักษาคูคลอง (ร.ศ. 121) และประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 44 กฎหมายทั้ง 2 ฉบับนี้ เกี่ยวกับการดำรงรักษาสภาพของแม่น้ำ คู คลอง ให้อยู่ในสภาพที่ดี โดยกรมเจ้าท่า กรมชลประทาน และหน่วยงานท้องถิ่น (เทศบาลเมืองนนทบุรี) เป็นผู้ใช้อำนาจดังกล่าว

6.4.2.8 พ.ร.บ. สาธารณสุข (พ.ศ. 2484) เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจหน่วยงานท้องถิ่นได้แก่เทศบาลเมืองนนทบุรี ดำเนินการเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและกิจกรรมบางประเภทที่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อน รำคาญ หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัยหรือสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยให้มีอำนาจกำจัดการห้ามและระงับเหตุ กับให้อำนาจดูแลรักษา

ถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คูคลอง และที่ต่าง ๆ ในเขตรับผิดชอบของตนให้ปราศจาก
เหตุเดือดร้อน รำคาญ และจากมลภาวะต่าง ๆ

6.4.2.9 พ.ร.บ. จราจรทางบก (พ.ศ. 2522) และประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 294 เรื่องทางหลวง กฎหมายฉบับแรกนั้นให้อำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระเบียบ การ
จราจรทางบก เช่น การกำหนดถนนให้เป็นทางวิ่งทางเดียวหรือสองทาง ก็ชนดช่องทางรถโดย
สารประจำทางโดยเฉพาะ กำหนดบริเวณห้ามจอดรถ เป็นต้น สำหรับกฎหมายฉบับหลังนั้นจะ
ครอบคลุมถนนซึ่งเป็นทางหลวงประเภทต่าง ๆ

6.4.2.10 พ.ร.บ. โรงงาน (พ.ศ. 2512) เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการ
อุตสาหกรรม เช่น การกำหนดพื้นที่หรือบริเวณเพื่อใช้ในกิจการหรือตั้ง โรงงานอุตสาหกรรม
รวมทั้งกำหนดประเภท ชนิด ขนาด และจำนวน โดยให้อำนาจรัฐมนตรีประกาศในกิจจานุเบกษา
กำหนดเขตที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ตั้ง โรงงานประเภทหนึ่งหรือชนิดใด ๆ ภายในเขต
อุตสาหกรรมนั้นได้ และให้อำนาจปลัดกระทรวงในการอนุญาตให้ตั้งหรือให้ขุขระประกอบการทั้งหมด
หรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเพื่อให้ทำการปรับปรุงแก้ไข โรงงานที่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงแก่
สาธารณะชนหรือขัดต่อวัตถุประสงค์และข้อกำหนดของผัง เมืองรวม

6.4.2.11 พ.ร.บ. การนิคมอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2522) เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจ
อำนาจการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ทำการสำรวจวางแผนก่อสร้าง บำรุงรักษาสิ่ง
อำนวยความสะดวก ตลอดจนกำหนดประเภทและขนาดของกิจการอุตสาหกรรม รวมทั้งควบคุม
การดำเนินงานของผู้ประกอบการภายใน เขตนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถดำเนินการให้สอดคล้อง
คล้อยกับแผนผังและข้อกำหนดของผัง เมืองรวม ทั้งในกรณีที่ดินนิคมอุตสาหกรรมนั้นถูกจัดตั้งขึ้นภายใน
เขตหรือภายในบริเวณใกล้เคียงกับเขตผัง เมืองรวมนั้น ๆ

6.4.2.12 พ.ร.บ. โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และนิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (พ.ศ. 2504) กฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจดำเนินการในบริเวณพื้นดินหรืออสังหาริมทรัพย์เกี่ยวกับอาคาร
ที่มีคุณค่าทางโบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ซึ่งควรดำรงรักษา และบูรณะ

6.4.2.13 พ.ร.บ. ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (พ.ศ. 2497)
กฎหมายฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานสำหรับกฎหมายฉบับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ โดยได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการบังคับเวนคืนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการใด ๆ
ซึ่งจำเป็นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการป้องกันประเทศโดยตรง หรือการได้มาซึ่ง

ทรัพยากรธรรมชาติหรือประโยชน์ของรัฐอย่างอื่น โดยใช้เงินเป็นค่าตอบแทน กฎหมายฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์แก่การค้าเป็นการตามวัตถุประสงค์และข้อกำหนดของผังเมืองรวม ซึ่งในบางกรณี จำเป็นจะต้องเวนคืนที่ดินหรือสิ่งทวาทิมทรัพย์เพื่อกิจการก่อสร้าง-ปรับปรุง สาธารณูปโภค-สาธารณ ูปการต่าง ๆ

6.4.2.14 ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 286 ว่าด้วยการควบคุมการจัดสรรที่ดิน (พ.ศ. 2515) เป็นกฎหมายที่ควบคุมดูแลการจัดสรรที่ดิน โดยเกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานของสาธารณูปโภค-สาธารณูปการที่จำเป็น สำหรับให้บริการแก่พื้นที่จัดสรรนั้น ๆ โดยถือตาม ขนาดและจำนวนของพื้นที่ ตลอดจนการกำหนดขนาดของแปลงที่ดินต่ำสุดเอาไว้ด้วย

นอกจากกฎหมายดังกล่าวมาแล้วนี้ ยังมีกฎหมายอื่น ๆ ทั้งในรูป ของพระราชบัญญัติ ฎกระทรวง ข้อบัญญัติ ข้อบังคับ และเทศบัญญัติ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกเป็น จำนวนมาก เช่น พ.ร.บ. การทางพิเศษ (พ.ศ.) พ.ร.บ. ชุมชนแออัด (พ.ศ.) พ.ร.บ. อาคารชุด (พ.ศ. 2522) พ.ร.บ. ควบคุมสุสานและฌาปนสถาน (พ.ศ. 2481) ประกาศ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 316 เรื่องการจัดตั้งการเคหะแห่งชาติ ฯลฯ ซึ่งหน่วยงานท้องถิ่นและหน่วย งานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จำเป็นต้องอ้างอิงและอาศัยอำนาจตามกฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้ มาใช้ ในการจัดทำและดำเนินการ เพื่อให้การพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองนนทบุรีแห่งนี้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

6.4.3 มาตรการด้านการจัดการและการลงทุน

การค้าเป็นการตามแนวทางการพัฒนาและตามแผนงาน/โครงการที่เสนอแนะไว้ จำเป็นจะต้องใช้งบประมาณ บุคคลากร เครื่องมือ ฯลฯ เป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีแนว ทางการจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อผนึกกำลังจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนผู้ได้รับประโยชน์ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและการบริการพื้นฐาน สาธารณะและร่วมรับภาระการลงทุน โดยมีเทศบาลเมืองนนทบุรีเป็นหน่วยงานหลักที่จะประสาน การดำเนินงานดังกล่าว ดังมีแนวทางและมาตรการดังนี้

6.4.3.1 มาตรการส่งเสริม-สนับสนุนให้เกิดการพัฒนา

1) การสนับสนุนให้ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาบางประเภทที่เหมาะสม ซึ่งอาจกระทำได้หลายวิธี ดังเช่น

- การพัฒนาโดยภาคเอกชน โดยหน่วยงานเทศบาลและภาครัฐบาลให้การสนับสนุนทางด้านบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการพื้นฐาน ตัวอย่างของโครงการประเภทนี้ที่อาจกระทำได้ เช่น โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย สำหรับผู้มีรายได้อาจปานกลาง-น้อย เป็นต้น

- การพัฒนาโดยภาคเอกชน โดยเอกชนเป็นผู้ลงทุนและดำเนินการแล้วเป็นผู้เก็บผลประโยชน์ในอัตราที่เป็นธรรมภายในระยะเวลาที่เหมาะสม โครงการประเภทนี้ได้แก่ โครงการก่อสร้างถนน โครงการรถโดยสารสาธารณะ โครงการจัดเก็บขยะ-ปฏิภูลในบางเขตพื้นที่ เป็นต้น

- การพัฒนาโดยองค์กร เอกชนและประชาชน โดยหน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนบางส่วน ในรูปของงบประมาณ วัสดุ-อุปกรณ์ ตลอดจนการฝึกอบรม ตัวอย่างของโครงการประเภทนี้ เช่น การพัฒนา ตลาด-ชอชย ทางเดินเท้าทางระบายน้ำ อาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น

2) หน่วยงานท้องถิ่นร่วมกับกลุ่มเอกชนหรือภาคเอกชน ดำเนินการในโครงการพัฒนาบางประเภท เช่น การร่วมกับกลุ่มเอกชนเจ้าของที่ดิน ภาคเอกชนนักลงทุน ร่วมกันในรูปแบบของสหกรณ์หรือบริษัทเพื่อการพัฒนาเมือง/การจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาเมือง เป็นต้น

3) การเชิญชวนให้องค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐบาล เอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมทำโครงการพัฒนาตามผังเมืองรวมเมืองนนทบุรีและตามแนวทางการพัฒนาที่ได้ศึกษาเสนอแนะไว้ องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่อาจเข้าร่วมในโครงการ ดังเช่น การเคหะแห่งชาติ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทพัฒนาที่ดินและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เป็นต้น

4) หน่วยงานท้องถิ่นจัดหางบประมาณมาดำเนินการในโครงการต่าง ๆ ตามแนวทางที่เสนอแนะไว้ โดยใช้งบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ 3 ประเภท ซึ่งได้แก่ เงินรายได้ของท้องถิ่น (ภาษี-ค่าธรรมเนียม) งบประมาณแผ่นดิน (เงินอุดหนุน) และงบประมาณเงินกู้-เงินช่วยเหลือต่าง ๆ

6.4.3.2 เงินทุนและแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนา มีดังต่อไปนี้

1) งบประมาณรายได้ของท้องถิ่น ซึ่งได้จากการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ รวมทั้งเงินรายได้จากการประกอบกิจการเทศพาณิชย์ต่าง ๆ

2) งบประมาณแผ่นดิน ได้แก่เงินอุดหนุนช่วยเหลือ หรือสมทบที่รัฐบาลจ่ายให้กับหน่วยงานท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองด้านต่าง ๆ ตามโครงการที่ท้องถิ่นได้จัดทำขึ้น โดยอาจแบ่งได้ 3 ประเภท

- เงินอุดหนุนกิจการทั่วไป เป็นเงินอุดหนุนแก่เทศบาลในอัตราเฉลี่ยต่อหัวตามจำนวนประชากรที่มีอยู่

- เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เป็นเงินอุดหนุนโครงการพัฒนาของท้องถิ่นที่ได้รับการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด จำนวนเงินอุดหนุนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและฐานะทางการคลังของเทศบาลนั้น ๆ

- เงินอุดหนุนกรณีพิเศษ เป็นเงินอุดหนุนสำหรับโครงการพิเศษที่ท้องถิ่นจำเป็นต้องดำเนินการและต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถเสนอโครงการต่อคณะรัฐมนตรีให้พิจารณาความเหมาะสมเป็นกรณีไป

3) งบประมาณเงินกู้และเงินช่วยเหลือ สำหรับโครงการตามแผนพัฒนาที่เสนอแนะไว้แต่ท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ และไม่สามารถขอเงินอุดหนุนได้เพียงพอ ท้องถิ่นอาจขอกู้เงิน หรือขอเงินช่วยเหลือได้จากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

- เงินกู้ภายในประเทศ ท้องถิ่นสามารถกู้ได้จากหน่วยงานและองค์การต่าง ๆ ได้ตามกฎหมายทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เช่น กองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (ก.ส.ท.) ธนาคารต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องดำเนินการภายใต้ความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย

- เงินกู้ต่างประเทศ ท้องถิ่นอาจทำโครงการขอกู้เงินมาดำเนินการจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ ธนาคารหรือแหล่งเงินทุนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน โดยผ่านทางสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ คณะกรรมการนโยบาย หนี้เงินกู้ต่างประเทศ และนำเสนอดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาอนุมัติเป็นกรณีไป

- เงินช่วยเหลือ ท้องถิ่นอาจจัดทำโครงการขอความช่วยเหลือแบบให้เปล่าทั้งในรูปของเงิน วัสดุอุปกรณ์ หรือผู้เชี่ยวชาญ จากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ หรือสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐบาลและเอกชน โดยนำเสนอผ่านทางกระทรวงเจ้าสังกัดและกรมวิเทศสหการ

4) เงินทุนพัฒนาจากภาคเอกชน จากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาดังกล่าวมาแล้ว การเข้ามาร่วมดำเนินการหรือดำเนินการโดยภาคเอกชน เช่น โครงการพัฒนาที่ดินและสาธารณูปโภค-สาธารณูปการต่าง ๆ เหล่านี้ จะดำเนินการโดยใช้เงินทุนจากภาคเอกชนทั้งหมดหรือเป็นบางส่วน ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระการลงทุนของหน่วยงานท้องถิ่นลงได้เป็นอย่างมาก

6.4.4 มาตรการด้านภาษี

มาตรการทางด้านภาษี ถือเป็นมาตรการสำคัญอันหนึ่งที่จะต้องดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการได้แก่ การเพิ่มพูนรายได้ของท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและให้บริการพื้นฐานที่จำเป็น และการกำหนดอัตราภาษีให้เหมาะสมเพื่อชักนำให้เกิดการพัฒนาตามวัตถุประสงค์และแนวทางที่เสนอไว้

1) การเพิ่มพูนรายได้ของท้องถิ่น เพื่อให้เทศบาลสมรรถนะได้เพิ่มขึ้นโดยการ

- การปรับปรุงโครงสร้างภาษี ซึ่งอาจกระทำได้ 2 ทาง ได้แก่ การขยายฐาน การจัดเก็บภาษี-ค่าธรรมเนียม และการเพิ่มอัตราภาษีและค่าธรรมเนียมบางประเภท เป็นต้น

- การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียม
- การขยายกิจการเทศพาณิชย์

2) การกำหนดอัตราภาษีและค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชุมชน เช่น ในกรณีการใช้ที่ดิน อาจกำหนดอัตราภาษีสูงสำหรับกิจกรรมที่ไม่ต้องการสนับสนุนหรืออาจกำหนดอัตราภาษีต่ำสำหรับกิจกรรมที่ต้องการส่งเสริม เป็นต้น

6.5 สรุปและข้อเสนอแนะ

6.5.1 สรุปผลการศึกษา

พื้นที่ชุมชนที่ศึกษาเป็นพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีด้านฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นบริเวณที่อยู่ในโครงการขยายเขตรับผิดชอบของเทศบาลเมืองนนทบุรีในขนาดอันใกล้ พื้นที่ดังกล่าวตั้งอยู่ด้านทิศเหนือติดกับอาณาเขตของกรุงเทพมหานครและสามารถติดต่อคมนาคมเชื่อมโยงกันโดยสะดวกทั้งทางถนนและทางน้ำ สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบ มีลำคลองหลายสายไหลผ่านพื้นที่ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา การตั้งถิ่นฐานในระยะเริ่มแรกเป็นชุมชนอยู่อาศัย ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาและตามแนวคลองต่าง ๆ สภาพเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่เป็นด้านเกษตรกรรมประเภทสวนผลไม้ ซึ่งอยู่ในบริเวณชีกด้านใต้และทำนาข้าวในบริเวณชีกด้านเหนือของพื้นที่ศึกษา

การพัฒนาและการขยายตัวของชุมชนในระหว่างปี พ.ศ. 2497-2509 เป็นไปค่อนข้างช้า โดยส่วนใหญ่เป็นการขยายตัวของสถานที่ราชการจากกรุงเทพมหานคร เข้าสู่ภายในพื้นที่แห่งนี้แต่ภายหลังปี พ.ศ. 2510 เป็นต้นมา เริ่มมีการขยายตัวของที่อยู่อาศัยประเภทที่ดินจัดสรรและโรงงานอุตสาหกรรมประเภทเครื่องดื่มและวัสดุก่อสร้าง ฯลฯ อย่างไรก็ตามในช่วงปี พ.ศ. 2518-2527 มีการขยายตัวการใช้พื้นที่โดยรวมในอัตราค่อนข้างสูง โดยส่วนใหญ่จะเป็นที่อยู่อาศัยประเภทหมู่บ้านจัดสรรทั้งของภาคเอกชนและภาครัฐการ รองลงมาได้แก่โรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ และการขยายตัวของสถานที่ราชการเพิ่มขึ้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของชุมชนดังกล่าวมีหลายประการที่สำคัญได้แก่ การมีทำเลที่ตั้งที่อยู่ใกล้ชีกและมีระบบคมนาคม-ขนส่งกับกรุงเทพมหานคร โดยสะดวก การมีพื้นที่ว่างคงเหลืออยู่มากในขณะมีราคาที่ดินยังคงอยู่ในเกณฑ์ต่ำและการมีสภาพแวดล้อมซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่พอสมควร ประกอบกับการปรับปรุง-เพิ่มเติมโครงข่ายถนนสายหลักหลายสาย (ในระหว่างปี พ.ศ. 2518-2527) การขยายการให้บริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการพื้นฐาน และการขยายตัวของการจ้างงานเนื่องจากการผลิตในภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังมีผลจากนโยบายในการพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑลตลอดช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฯ ฉบับที่ 4-6 ที่ทำให้ยังคงมีบทบาทเป็นศูนย์กลางในทุกด้านรวมทั้งเป็นแหล่งรองรับประชากรที่อพยพส่วนใหญ่ของประเทศ จากปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้ส่งผลให้ชุมชนที่ศึกษากลายเป็นบริเวณพื้นที่ที่เหมาะสมและมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับประชากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ-สังคมที่ขยายตัวจากกรุงเทพมหานคร

ลักษณะการใช้พื้นที่และการขยายตัวของชุมชนที่ศึกษา ในปี พ.ศ. 2527 อาจแบ่งได้เป็น 2 บริเวณ ซึ่งมีสัดส่วนพื้นที่ใกล้เคียงกันได้แก่ บริเวณตอนล่างของพื้นที่ศึกษา (ด้านใต้ของถนนงามวงศ์วานและถนนรัตนาธิเบศร์) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ตั้งถิ่นฐานมาแต่เดิม มีบทบาทเป็นศูนย์กลางพาณิชย์กรรม-บริการ และศูนย์การบริหาร-ปกครองของจังหวัดนนทบุรี ชุมชนหนาแน่น ส่วนใหญ่จะเกาะกลุ่มไปตามแนวถนนสายหลักและพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา สภาพพื้นที่ยังมีสวนผลไม้ในสัดส่วนค่อนข้างมาก สำหรับบริเวณที่ 2 ได้แก่ บริเวณตอนบนของพื้นที่ศึกษา เป็นพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่เป็นส่วนใหญ่ มีบทบาทเป็นย่านที่อยู่อาศัยประเภทหมู่บ้านจัดสรร เกาะกลุ่มหนาแน่นในบริเวณพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือและเริ่มกระจายตัวเข้าสู่พื้นที่ตอนกลางระหว่างถนนสายหลัก บทบาทค่อนข้างเด่นชัดรองลงมาได้แก่ การเป็นย่านสถานประกอบการของกรมกองต่างๆ และการเป็นศูนย์ราชการของจังหวัดนนทบุรีและระดับท้องถิ่นแห่งใหม่ นอกจากนี้ในพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยายังมีการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมในสัดส่วนค่อนข้างมาก การขยายตัวการใช้ที่ดินของชุมชนในบริเวณตอนเหนือของพื้นที่ศึกษานี้ ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา มีอัตราที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับบริเวณพื้นที่ตอนล่าง อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าขนาดของพื้นที่ศึกษาโดยรวมนั้นยังสามารถรองรับประชากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ-สังคมที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตได้จนถึงปี พ.ศ. 2544 หากมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเกษตรกรรมเป็นชุมชนเมืองทั้งหมด

ผลจากการพัฒนาและการขยายตัวของชุมชนดังกล่าวมาแล้ว ได้ก่อให้เกิดปัญหาแก่พื้นที่ชุมชนแห่งนี้หลายประการ จากการศึกษาโครงสร้างและความสำคัญของปัญหาโดยรวมพบว่า ปัญหาที่มีความสำคัญส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านกายภาพที่มีสาเหตุจากการขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยปราศจากแผนในการพัฒนาและการจัดระเบียบการขยายตัวของชุมชนเนื่องจากไม่มีองค์การท้องถิ่นที่มีอำนาจและขีดความสามารถในการดำเนินการ มารองรับอย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาดังกล่าวได้แก่ ปัญหาลักษณะการขยายตัวของชุมชนตามแนวถนนสายหลัก การขาดแคลนระบบถนนสายรอง การจราจรติดขัด สภาพน้ำท่วมขัง ชุมชนแออัด ความเสื่อมโทรมของอาคารบ้านเรือนและสภาพแวดล้อม เป็นต้น สำหรับปัญหาด้านสาธารณูปโภค-สาธารณูปการพื้นฐานนั้น พบว่ามีความสำคัญในระดับรองลงมา ปัญหาในด้านนี้ที่ค่อนข้างสำคัญได้แก่ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิต-ทรัพย์สิน การจับเก็บขยะ-ปฏิกูล ระบบระบายน้ำ และทางระบายน้ำหลัก ขาดแคลนและไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาลงไปในรายละเอียดแล้วพบว่า สภาพ ขนาด และความสำคัญของปัญหา มีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละเขตพื้นที่ย่อย โดยในบริเวณตอนบนของพื้นที่ศึกษาซึ่งเป็นเขตตั้งถิ่นฐานใหม่ จะมีปัญหาค่อนข้างมากทางด้านการขยายตัวอย่างรวดเร็วไม่เป็นระเบียบ ขาดแคลนระบบถนนสายรอง ถนนซอยแคบ และชำรุดทรุดโทรม จราจรติดขัด การพัฒนาที่อยู่อา

คัยของภาคเอกชนจะจัดกระจาย ระบบระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพ สภาวะน้ำท่วม และปัญหา การให้บริการจัดเก็บขยะและปฏิภูล ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เป็นต้น สำหรับในบริเวณตอน ล่างของพื้นที่ศึกษาซึ่งเป็นเขตตั้งถิ่นฐานเดิมนั้น ก็จะมีปัญหาที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตามปัญหาที่มี ขนาดความสำคัญมากกว่าบริเวณพื้นที่ตอนบน ได้แก่ ปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาสภาพแวดล้อม เลื่อมโทรม นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นที่มีขนาดความสำคัญที่นอกเหนือไปอีก ได้แก่ ปัญหาชุมชนแออัด -บ้านเช่าเลื่อมโทรม ปัญหาอาคารของชุมชนริมแม่น้ำ-ลำคลองทรุดโทรม การให้บริการขยะ-ปฏิภูลยังไม่เพียงพอ การเพิ่มขึ้นของรายได้มีอัตราต่ำแหล่งงาน และการประกอบอาชีพของ ประชาชนยังมีน้อย และการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรมประเภทสวนผลไม้ในอัตราค่อนข้างสูง เป็น ต้น สำหรับแนวโน้มของปัญหาในอนาคตคาดว่าพื้นที่ชุมชนโดยรวมจะมีปัญหาทางเพิ่มมากขึ้นในด้าน การจราจรติดขัด สภาพแวดล้อมเลื่อมโทรม ไม่เป็นระเบียบ การลดลงของพื้นที่เกษตรกรรม ประเภทสวนผลไม้ สภาวะน้ำท่วม และมีสภาพความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างหนาแน่นในบางพื้นที่ เนื่อง จากการพัฒนาที่อยู่อาศัยในสภาวะที่ที่ดินมีราคาสูงขึ้นเป็นลำดับ

แนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเทศบาลเมืองนนทบุรี ในช่วงปี พ.ศ. 2529-2544 ได้กำหนดขึ้นจากการพิจารณาประเด็นหลักในการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย ประเด็นปัญหา ความ ต้องการ นโยบายและศักยภาพในการพัฒนาของชุมชน นอกจากนี้ได้นำผลการวิเคราะห์ ลำดับขั้น การใช้พื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อการขยายตัวของชุมชนมาร่วมพิจารณาเพื่อกำหนดลำดับวาระของพื้นที่ เป้าหมายสำหรับการพัฒนาในอนาคต

แนวทางในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ในอนาคตที่เสนอแนะไว้ ได้ให้ ความสำคัญแก่แนวโน้มในการขยายตัว สภาพ ขนาดความสำคัญของปัญหา ตลอดจนความเร่งด่วน ของปัญหาที่จำเป็นเรื่องดำเนินการ ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไปในบริเวณพื้นที่เป้าหมายทั้ง 2 บริเวณดังกล่าวมาแล้ว ดังมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญดังนี้

- บริเวณพื้นที่ตอนบนซึ่งมีแนวโน้มในการขยายตัวเป็นชุมชนอยู่อาศัยในอัตราที่สูง และจะมีบทบาทเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการของจังหวัดต่อไป ได้ถูกเสนอให้เป็นพื้นที่เป้าหมายเพื่อเน้นหนักการพัฒนาในวาระแรก ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาหลักได้แก่การปรับปรุง โครงข่าย ระบบคมนาคมขนส่ง โดยการก่อสร้างถนนสายรอง การปรับปรุงถนนซอยต่าง ๆ การส่งเสริม พร้อม ๆ กับการจัดระเบียบการพัฒนาที่อยู่อาศัยของภาคเอกชนให้สอดคล้องกับข้อเสนอของผัง เมืองรวมเมืองนนทบุรี การปรับปรุงระบบระบายน้ำเพื่อแก้ไขสภาวะน้ำท่วม และการปรับปรุง ประสิทธิภาพการจัดเก็บขยะ-ปฏิภูล เป็นต้น นอกจากนี้ได้เสนอแนะให้ใช้มาตรการส่งเสริมให้ เป็นศูนย์ธุรกิจการค้า-บริการแห่งใหม่ที่สามารถให้บริการได้ทั้งในระดับชุมชนและในระดับจังหวัด

- บริเวณพื้นที่ตอนล่าง ซึ่งเป็นชุมชนตั้งถิ่นฐานเดิมที่มีแนวโน้มในการขยายตัว เป็นชุมชนอยู่อาศัยในอัตราปานกลางค่อนข้างต่ำ และมีบทบาทเป็นศูนย์ธุรกิจการค้า และการปกครองมาแต่เดิม ได้ถูกเสนอให้เป็นพื้นที่เป้าหมายเน้นหนักการพัฒนาในวาระที่ 2 แนวทางหลักในการพัฒนาได้แก่ การปรับปรุงโครงข่ายถนนสายรองและคุณภาพถนนซอยต่าง ๆ การปรับปรุงชุมชนแออัด การปรับปรุงอาคารและสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม การแก้ไขสภาพเขื่อน้ำท่วม และการอนุรักษ์และส่งเสริมพื้นที่สวนผลไม้ให้สามารถคงสภาพอยู่ได้ เป็นต้น

- สำหรับการพัฒนาในวาระที่ 3 นั้น เป็นการพัฒนาคอบคลุมบริเวณพื้นที่ทั้งหมด ในประเด็นปัญหาและ โครงการพัฒนาที่สำคัญและต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ซึ่งยังไม่สามารถดำเนินการใช้เสร็จในช่วงการพัฒนาใน 2 วาระแรก และดำเนินการปรับปรุงบริการพื้นฐานต่าง ๆ ที่มีปัญหาน้อยหรือมีความสำคัญรองลงมา รวมทั้งควรมีการกำหนดมาตรการมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่มีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น เช่น ปัญหาทางด้านการจราจร ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม รวมทั้งการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรมที่สมบูรณ์ ปัญหา น้ำท่วม ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ-สังคม ซึ่งได้แก่ ปัญหาด้านแหล่งงานเพื่อการประกอบอาชีพของประชาชน การกระจายรายได้ ตลอดจนปัญหาชุมชนแออัด เป็นต้น

6.5.2 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การพัฒนาภายในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษา (เขตเทศบาลเมืองนนทบุรีในอนาคต) สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมและเน้นในประเด็นที่สำคัญดังนี้

1) เพื่อให้สามารถจัดระเบียบการขยายตัวของชุมชน ตลอดจนสามารถควบคุม-ดูแล และส่งเสริมการพัฒนาและการให้บริการพื้นฐานที่สำคัญต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรเร่งรัดให้มีการจัดการและดำเนินการดังนี้

- การขยายเขตเทศบาลออกไปครอบคลุมบริเวณพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออกทั้งหมด

- การบังคับใช้ผังเมืองรวมเมืองนนทบุรี ซึ่งกำลังดำเนินการโดยสำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทยและจะมีผลบังคับใช้แก่พื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรี ทั้งฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก

- การจัดวางและบังคับใช้ผังเมืองเฉพาะ ในบริเวณพื้นที่จำเป็นที่เสนอแนะได้แก่ บริเวณโดยรอบศูนย์ราชการแห่งใหม่ และบริเวณโดยรอบศูนย์ราชการแห่งเดิม และ

ตามแนวริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาช่วงแนวเขตเทศบาลเดิม

- ควรมีการผนึกกำลัง ประสานการดำเนินงานในโครงการพัฒนาและโครงการบริการสาธารณะ โดยหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน ตลอดจนประชาชน ตามบทบาทหน้าที่และกิจการที่เหมาะสม ดังที่ได้เสนอแนะไว้ โดยมีหน่วยงานท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักประสานการดำเนินงานดังกล่าว

- ควรมีการจัดทำแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ตลอดจนแผนปฏิบัติการในชั้นรายละเอียด โดยอาศัยแนวทางแผนพัฒนาที่ได้จากการศึกษานี้

2) รัฐบาลกลางควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานท้องถิ่นสามารถดำเนินการในการพัฒนาและให้บริการท้องถิ่นของตนได้อย่างเต็มทีและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้โดยประสาน และสอดคล้องกับกรอบ และแนวทางการพัฒนากรุงเทพมหานคร และปริมณฑลโดยรวม ประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาได้แก่ การขยายฐาน การจัดเก็บ-เพิ่มพูนรายได้ การสนับสนุนด้านเครื่องใช้ พาหนะ และบุคลากรในการดำเนินงาน ตลอดจนการให้งบประมาณอุดหนุนหรือจัดหาแหล่งเงินทุนให้ในโครงการที่สำคัญต่าง ๆ เป็นต้น

3) เนื่องจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยภาคเอกชน ได้แก่ บ้านจัดสรร คอนโดมิเนียม และบ้านเช่า เป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งในการขยายตัวของชุมชนแห่งนี้ หน่วยงานท้องถิ่นจึงควรศึกษาหามาตรการและวิธีการที่เหมาะสมในการสนับสนุน จัดระเบียบการพัฒนาคู่ให้สอดคล้องกับแผนผังและข้อกำหนดของผังเมืองรวม โดยความมุ่งเน้นดำเนินการในบริเวณพื้นที่ตอนบนสำหรับในบริเวณพื้นที่ตอนล่างและบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งยังมีสภาพเป็นสวนผลไม้ที่อุดมสมบูรณ์อยู่ ควรที่จะศึกษาหามาตรการที่จะชลอการรุกรานของหมู่บ้านจัดสรร และในขณะเดียวกันควรส่งเสริมให้มีการใช้ที่ดินประเภทนี้ต่อไป เพื่อเป็นแหล่งอาชีพของประชาชนรวมทั้งช่วยรักษาความสมดุลย์ของสภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชนแห่งนี้

4) โครงการแก้ไขและป้องกันปัญหาที่ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ได้แก่ โครงการระบบป้องกันน้ำท่วม ระบบระบายน้ำ-กำจัดน้ำทิ้ง การปรับปรุงโครงข่ายถนนสายรอง คุณภาพ ถนนและศรอกซอยต่าง ๆ ตลอดจนการควบคุม-ชลอการพัฒนาตามแนวถนนสายหลักที่สำคัญ ๆ โดยเฉพาะถนนรัตนชาติเบสท์ งามวงศ์วาน และติวานนท์ เป็นต้น

5) โครงการพัฒนาที่ควรให้ความสำคัญเร่งรัดส่งเสริมให้มีการดำเนินการ ที่เสนอแนะได้แก่ โครงการศูนย์ธุรกิจการค้าและบริการแห่งใหม่ และตลาดกลาง ที่ให้บริการทั้งการผลิต-จำหน่ายทางการเกษตร-อุตสาหกรรมเกษตรในบริเวณพื้นที่ตอนบน โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้ปานกลาง-ค่อนข้างน้อย โครงการปรับปรุงชุมชนแออัด และโครงการสวน

สาธารณสุขบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

นอกจากนี้ควรเร่งรัดประสานการดำเนินงานโครงการให้ขนาดใหญ่มากขึ้น
ความสำคัญของภาคีรัฐบาล ได้แก่ โครงการทางด่วนขั้นที่ 2 โครงการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน
โครงการสร้างถนนและสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา เชื่อมโยงพื้นที่ตอนล่างของอำเภอเมืองนนทบุรี
ทั้ง 2 ฝั่งเข้าด้วยกัน โครงการระบายน้ำ-ป้องกันน้ำท่วม และระบบกำจัดน้ำเสียของชุมชนโดย
รวม เป็นต้น

6) หน่วยงานท้องถิ่นและรัฐบาลกลาง ควรให้ความสำคัญและสนับสนุนให้เพิ่ม
ขีดความสามารถในการดำเนินการของงานด้านวิชาการและการวางแผนภายในองค์กรเทศบาล
ให้สอดคล้องกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีอยู่